

BOURAPTE EN TIEGEH

GET

J. M. HÉNEU

BOURAPTED EN TIEGEH

OBÉREU EN E. HÉNEU

Bourapted
en
Tiegeh

MOLLADENNEU
DIHUNAMB
ÉN ORIENT

1932

BOURAPTED

EN

TIEGEH

Dén ha moéz e oè paket ha paket mat ne oent ket. Ur fal hroeg e vè ur fal lon. Hag er voéz-men e oè ag er ré fallan émesk er groagé. Hé chonj e oè mestroniein hé goaz. Ha hennen e gredè é jaujè dohton mestroni en tiegeh, èl m'é ma er mod é pep léh, ha ne ven nè ket plégein d'é voéz. Bamdé enta é spizè dehi hag e tiférè en treu e rekè bout groeit épad en dé hag er ré ne reket ket bout groeit. Perpet é kavè groeit en treu ne vezè ket é chonj ha perpet é kavè d'obér er ré e fallè dehon ma vezent bet groeit.

Ha chetu béh én tiegeh, pé ataù léh de seùel béh Eleih, én é léh, é guirioné en devehè groeit d'er hroah plégein pé torrein, hé lakeit de sentein goudé bout cheleuet pé lakeit er vah de hoari. Men dén ne havalè ket doh lod bras er chetal hag, é léh monet get é hroah dré gri ha téroni, éh oè guel geton obér ar hé zro get doustér. Un dén mat e oè, un dén a furnéh hag ur goaz karantéus. Un dén aral neoah e jaujè doh ur voéz ken digampen.

Skuéhein e hra neoah doh kement a ardeu hag, un dé, ean divizet dehi :

— Kleuet, er voéz, hur buhé nen dé ket ur vuhé hag hun tiegeh ne hello ket harz doh houh ardeu ; deu vestr édan ur memb toen e zo rè, kerklous èl ma vè rè a zeu bén édan un tok. Kredein e hren éh oè dein-mé é jaujè mestroniein ar en tiegeh, ar er labour, ar en dud, ar er loñned, dré en arben ma tougan-mé tok ha lavreg, ha deoh hui kerhet én ur lod getè, abalamor mah oh groñnet a hivizenneu.

A vras e fariè me spered. Tarhet é men deulagad d'houh ardeu. En tiegeh ne hello ket harz dohtè hag un ihuernité e vo hur buhédegeh. Penfollein e hrehen kent pèl, — ha nen don ket é klask, — pé hou tagein e hrehen, un droiad benak hag é vehè ur fal hoari eiddonn-mé hag aveidoh-hui.

Trohamb d'er berran, er voéz, de hoarieu houh ardeu, ha guélamb, doh ur chach gourén get più ahanomb hun deu é teli koéh pouiz en tiegeh ha karg er vestroni. En nerh e zibabo er péh ne fonn ket d'er spered ha d'er galon dastum édan hou toketeu. En hani ahanomb hun deu e saùo meud hun chach gourén e vestronio, én amzér de zonet, ar en aral hemb hoari é ben dal.

Er voéz e lonkè, get leuiné, konzeu hé goaz. Korv ha nerh bras e oè dehi ; hag, épad ma tevizè en aral, er greden e ziazèè én hé fen é hello, get kement a helloud, seùel meud er vestroni. Ha hi dizouj kaer goulennet obér ur hrogad aben kaer. Met hé goaz e eilgonz é ma guel dehè gortoz en trenozeu hag obér er chachaden é dirak teste.

Pariù e hrant en deùeh é tifér léh ha lézen en em-

gann, é nivérein en teste, doh ou hlask ha doh ou diskein aveit en trenozeu.

En um gleuet e hrér diar en treu-men : é porh en tiegeh é vo groeit en taul krog é dirak deu dest, ur goaz aveit er mestr hag ur voéz aveit er vestréz ; deli e hrè er hann padein beta ken ne vehè bet spis ha splann gouniet er meud, (meud en hoari e oè ul lavreg) ; peb unan e labourehè aveiton a huellan ma hellehè.

Fechéz er Meillouze, test en oheh, e zo deit de ben, get éleih a zevizeu, a lakat é penneu er groagé ne rekè ket er gannerion na dantein, na krabisat na huchal èl spèged.

— Kleuet hui, « darzed » groagé ! spègereh, dante-reh, krabisereh ne vè ket gourénerh, ha ne vo ket na spèget, na dantet, na krabiset. Spègeu moéz e zo mât de drehi ; danteu moéz e vè haval doh krabotereheu kah.

En trenozeu, adal er mitin, é mant ou féar tolpet én ur porh mangoériet a bep tu. Er lavreg e zo displéget ar é lehed é kreiz er porh.

Azé éh oè bet un taul krog hag un tam diskrap ! Start ha poénius en deùeh ! na braset er profit !

Kent tâlein en eil doh égilé, er gourénerion e ra, peb eil tro, ur bok d'en aral. Iein e oè ou bokeu. Bout e oè én ou halon paud muioh a ongen eget a garanté.

Goudézé é stagant en eil doh é gilé èl deu gog kegninet ou hripenneu. Hag ind d'en um gas ha d'en um zegas arauk, ardran, a glei, a zeheu. Peb eil guéh é

mant pen doh pen, skoé doh skoé, bréhad é bréhad, astennet ha lédet ar en doar a lammeu gaer, saüet, krommet, koachet, dizoaret. Huéhein, dihuéhein e hrant ha difronkal èl dornerézed tan. Kerhet e hra er paüadeu, poulkiladeu, quintadenneu. Kantrepouiz éh a en treu hag en testeu ne houiant ket get piü éh ei er meud. Dré pep diü huéh er voéz e zigor hé chajelleu aveit dantein pé aveit garmal ha spègal, pé e grom hé bizied aveit krabisat fas héh eutru. En eun a gol er meud hé dalh ar en hent. Digor é deulagad er Meillouz ar héh ardeu hag aben é huch arnehi :

— Dihoallamb, er voéz, ha dalhamb d'er lézen ! Danteu, krabiseu, brunelleu ne vè ket gouréneu !

Hag er voéz ne zant ket, ne grabis ket ha ne vrundet ket ; met gourén e hra revé el lézen. Ha gourén e hra harz diharz.

Soñnet é kreisté. Hañni nen dé chonjet geton plegein. Nitra ne lusk diskoéin pegours éh achiüo en treu na de biü é vo er lavreg.

Er lavreg ? Ne oè ket mui ur lavreg, ne oè ket mui meit tammeu lavreg. Deuhantéret é bet get un taul chach, hag er garegenneu e zo a houdé guerso renget ha direnget é uigent tam. Er heh lavreg ne haval ket mui doh nitra.

Ne bariü ket neoah er gouréneu. Hañni ag er hourénérion ne dréh ar en aral ha ne lusk tréhein en tazeu.

Displeg e hra er Meillouz :

— Dalhet hui, « darzed », en tam ledañnan ha brasan e hrei é léh er lavreg abéh. Ha gourén e hrér goah eget

biskoah. Deval e hra en héaul duhont ha ruoni e saü doh er holern. Dén ne hel laret piü ag en deu hourénour e chomo mestr ar en dachen. É ma ataü en treu a hantér de hantér étrézè ou deu.

— Sellet en « darzed ! » un deüeh abéh ne fonno ket dehè ; un deüeh pen-der-ben e rekeint hoah ! Dibiet distag, « darzed ! »

Kiseu er Meillouz e arfleu grons er hourénéréz ha chetu deit dehi, én ur huélet ur poulad deur heudi, ur fal chonj hé laka de gol fréh hé deüeh gourénereh.

Ha hi de blégein aveit cherreh un dornad deur lous ha priellek de drujetat é deulagad hé fried. En oheh ean ne gol ket er poel. Ur paüad displeget ar poulkil er hroah héh asten pebeilpennt ar hé hed de ziskrabellat ér poul.

Soéhet, dallet, boaret, vatet, chom e hra ér poul un herradig amzér hamb fichal. Hé fried e dro hag e zistro a bep tu d'er poul, e saü en tam lavreg ledañnan e gav, hag e za endro, e stag é zorn é poulkil é hroeg aveit hé derhel én deur beta ken n'hé devehè bet anaüet reih é vestroni ar pep tra ha beta ken e vehè bet groeit ur papér ag en doéré.

Donet e hra en testeu ar en dachen. Er goaz, un dorn é poulkil é bried, un aral é seüel en tam lavreg d'er lué, e huch en diféradenneu unan hag unan, tré ma vè « Darz » er Meillouz doh ou distill d'en destéz de skriü.

— De biü é ma er lavreg ?

— Deoh hui, emé en deu dest.

Er voéz nen dé ket hoanteit geti distill hé chonj. Un taul pous ar hé fen en dichen én deur ; lañnet é hé beg, hé deulngad, hé diskoharn d'un trohad deur. Aters e hra en oheh geti :

— De biù é er lavreg ?

Ha hi, én ur hlougousal én hé diskrellad deur :

— Deoh hui.

— De biù é vo er vestroni ar en tiegeh ?

— Deoh hui.

— De biù é vo sentein ?

— Dein mé.

— Sinet hou teu, emé en oheh d'en deu dest ha reit dein er papér ém dorn.

Nezé é léz é voéz de zonet tré ér méz ag er poul ha goudé men dé groeit un heij dehi d'hé dillad hag un tam torch d'hé fas éh a de vokein d'hé fried, aveit klozein er gouréneu.

Laret e hra en oheh d'é voéz :

— Pariù é en treu èl ma rekezent bout komanset, n'ankoéhet ket ha sinet d'hou tro n'ankoéheet ket.

Ha hi sinet d'hé zro hé halon lan a gounar hag ankin.

Un eih déiad goudé é ma bet er hroeg é ieinion bras doh hé fried. Ur misé bras é bet arlerh én tiegeh, rak ne oè ket mui abarh nameit ur mestr.

Nen dé ket bet bikin iùin get en tiegèhour bout prénet peah é diegeh doh dañné ur lavreg ha doh un deùeh gourén...

HAMA,
EN EUTRU PERSON,
O GÉ,
LANLI,
LONLA!

Dalbéh é ma spi groagé en Toulplouz ar ou béléan. Nen dé ket ma sourant d'ou harein ; met gouiet e fal dehè petra e hrant bamdé, émen éh ant, perak éh ant, pegehet é vent dumen, pegehet duhont.

Ur ré boteu e uzant pep suhun a zor de zor hag ur pen deùeh e dreménant bamdé é ridek ou doéré.

Joé e vè getè a pe gavant pen de vuhégeh pamdiék ou béléan. Met a pe ne zisohant ket de houiet pep tra é vè droug bras getè.

Én Toulplouz ne oè ket groah erbet de sourein é kement-sé ar Fanchon Kerdoéré.

Prénet hé devoè adal de borh er Person, un tam doar de seùel un ti aveit bout tost, tost dehi de huélet pep tra a implé amzér hé béléan.

Ne oè ket eùé groah erbet tré dehi de houiet guel ha fonaploh doéréieu en « Duchentil ». Glaù pé séhour, kaer pé digæer, dalbéh é vezè Fanchon ar hent en « Duchentil » doh ou gortoz aveit ou aters.

« Éh a en E. Person ardro ré klanù ?... Éh a en E. Kuré de valé ?... En E. Person e zo bet goal amzér dehon get é droiad... Ernet é en E. Kuré d'é hentad... »

Kant ha kant ha kant tra e gavè avelsé de atersal hiroh getè.

Fanchon, a pe n'hellè ket gouiet getè ar en hent, pen-der-ben, doéré ou moned ha doned, e glaskè hag e gavè kant digaré aveit monet betag er porh de gleuet éno en achimant : Overenneu e zo dehi de lakat ; neùé-ieu de rein ; perhindedeu de anaët en termén anebè ha kant digaré aral ar en ol.

Ret é bet de véléan en Toulplouz kizein fri Fanchon ha furat dehi. De ol héh aterseu ne eilgirezant dehi nameit « ia ! ia ! » en ur vonet get ou hent ha faseu du e vezè dalbéh ér porh doh hé gortoz ardran en or.

Fanchon ne vezè ket deitoh get béléan a dro ha tro ; ne fonnè ket dehi konz doh el lod brasan ar ou ronsed-hoarn ; hag er ré e vezè ar droed e « ia-iaè » dohti ha val mat doh hé béléan hi.

Goal zivourus e oè bet goudézé buhégeh Fanchon. Kaer ha kaer hé devoè darempredein Garit Beg-Toul hag ol er Garited aral, ne gavè ket tu de vourein én hé zi. Chetu perak kaer e vezè obér faseu koed dohti, ne gollè ket ataù kalon de glask pen de implé amzér pamediek « Tuchentil » er porh.

Ur mitiniad, chetu é ma hi é houilar é barlen Garit Beg-Toul : « Men Doué, men Doué beniget alkent, Garit peur, lo ! chanjet é dohtu pen d'er « relizion ». Ne houian ket mui pé sord béléan hun es-ni bremen. Ne vè ket mui tu erbet de gonz dohtè na de houiet doéré erbet getè.

« Chetu, guélet em es en E. Person é tonet ag é borh,

é dok hag é vabouzér kaer geton, é voteu luhek én é dreid, ha mé deit ér méz a me zi, é sigur monet de gemér en héaul un tammig. Kaer e zo bet dein deviz ha deviz dohton hag aters mar dè ardro ré klanù pé mar dè de valé, nitra a vad n'en des laret dein kin nameit « ia, ia, Fanchon ! » « Monet e hret ardro ré klanù en E. Person ? » « Ia ! ia ! » — Pé marsé éh et de valé ? » — « Ia ! ia ! »

« Sellet, Garit peur lo ! mar dé ur fèson de gonz doh en dud : Ia ! ia ! de bep tra ! Ne hel ket bout ardro ré klanù na monet de valé ar un dro, me heh lo !

« Met oeit é de valé. N'en des ket ataù hañni klanù trema er Ponteu. Hag ohpen é ma geton é dok neùé, é vabouzér kaer, é voteu luhek. Guéh erbet ne gas geton é dreu kaer ardro ré klanù. Ia oeit é de valé é guirioné. Mechal alkent de ven é ma ean oeit ?

« Nen dé ket hiziù « dé » Person er Poulpri, er suhun kent éh oè ; nen dé ket eùé muioh « dé » Person er Poulfang : er suhun e za é vo. Nen dé ket eùé oeit d'en Toulfoén : éh oè er person avahont amen déh. Mechal alkent émen é ma oeit hur Person ni ?

« Me heh Garit peur lo ! éh an mé de gavet Matelin er hlohour. Marsé é houio hennéh de ven é ma ean oeit. »

Ha Fanchon deit de di Matelin er hlohour a hèr bras.

— Deùeh mat deoh, Matelin peur, amzér gaer e hra hiziù ; un nebed neoah é ma souraùélek... Met ha nen

dé ket dirieu é ma Gouil Maria ? N'em es ket kleuet reih en devizeu disul.

A houdé ur skrapad e zo, sellet lo, bout e zo ur von barh me fen ha ne gleuan ket mat geton. Mé e chonj mé ne reka ket bout érauk pemzek té, tèt suhun.

— Guir e laret. Fanchon !

— Trugèré deoh hui Matelin. A pe n'hou pehè ket hui gelllet me difari éh oè lakeit me chonj dein de vonet d'er porh de glask pen d'en doéré.

O men Doué beniget alkent ! Na divouruset e vè en dén kollet dehon é gleued. Ne houian ket petra e denno arnonn er von e zo ém fen ?... Éma ataù en E. Person ér gér ?

— É ma bet é overennein er mitin-men. A houdé ne houian ket petra é ma bet éh obér. Ne ven ket mé doh er goarn.

Ha Fanchon distroeit de di Garit, ur varlenad téroni geti.

— Sellet ta, Garit peur lo ! na dirivilet un dén ! « Ne houian ket, ne ven ket mé doh er goarn ! » Chetu ur fèson de gonz aveit tud a iliz : ur person « ia-ia ! » hag ur hlohout dirivil « ne houian ket ! »

Chetu ni paket a vod. Mé e lar deoh, Garit peur lo ! é ma chanjet er « relizion »

Mechal alkent émen é ma oeit en E. Person ?

Er hreisté-men ne hellein ket mireennein get er gas hag en albèhen e zo ar me fen diarben en doéré.

Hama goah d'er Person. Arnehon é koého er péhed mar dan mé ha klanùat.

Ha distroeit Fanchon d'hé zi. Azé é talh de chonjal un herrad petra e rekè obér aveit donet de ben a houiet de ven éh oè oeit hé ferson.

Dré hir chonjal, hi kavet ha hi, guiù èl ur hant tacheu, de zeviz dohti héh unan : « Met ia lo ! nitra ésoh. N'em es nameit monet de di er Person. É « verhed » e reka gouiet émen é ma oeit ha rekat e hrant er laret dein. Marsé é hellein konz doh en Eutru Kuré, mar bè flour en treu geton. Un andouillen em es azé. Éh an d'hé has é neüéieu d'er « merhedigeu » ; mar bè groeit fas du dohein-mé, é vo groeit faseu guiù doh me neüéieu. Un overen e vo ret dein lakat aveit donet de ben a gonz doh en E. Kuré. »

Ha hi oeit trema porh er Person revé ma larè.

— Deùeh mat deoh, merhedigeu Doué ! Frèu oh dalbèh én ti-men lo ! Afé dam ! ne vè ket a bar d'er iehed, chetu ! Nen dér ket pel hamb henneh....

Iah é eùé ataù en E. Person ha chouch en E. Kuré ?

— Er mitin-men ne oè ket klan nag en eil nag é gilé. Doué e houi penaus é ma troeit getè a houdé.

É kleuet devizeu distak « merhedigeu Doué » aveit dizuat ou faseu, aveit diari ou zéadeu, hi ha digoret hé fanér aveit tennein héh andouillen, en ur zistill :

— Dobér e zo dein a gonz ur girig benak doh en E. Person mar dé ér gér.

— Nen dé ket anehon, emé er merhedigeu.

— Oeit é marsé ardro ré klanù ? Pé marsé é ma oeit de valé.

— Unan pé en al, ne houiamb ket ni ; n'hun es ket ni goulennet geton de ven éh è.

— Afé ! peb unan en devè é droigeu d'obér. Met marsé en E. Kuré e hrei me zreuigeu. Un overen em behè de lakat aveit Gouil Maria. P'hou pehè er vadeleh d'er pedein de zisken aveit hé hemér genein.

— En E. Kuré e zo her labour arnehon ha ne houlen ket a briz erbet bout distréhet anehon. Spizet mat en des hoah tuchant érauk krapein, ne fallè ket dehon é vehè bet oeit hañni d'er havet meit diarben ré klanù. Hui er havo arhoah pé goudé.

— Afé ia ! emé Fanchon get un huanaden hir.

Ha Fanchon tennet d'hé hent en ur hourdrouz arlerh « Merhed er porh » hag arlerh en E. Kuré hag é houilein d'héh andouillen. Goah ar hoah é horè hé barlenad téroni hag hé hoant de houiet.

Ur chachad érauk en noz, chetu oeit endro Fanchon de gavet hé Garit beur lo ! ha de zeviz dehi :

— Me heh Garit peur lo ! nen don ket tam erbet ém léh néneoah. Na bout é vehè tregont terhien jau ar me hein ne vehè goah dein. Éh an d'em gulé.

Hui e hrehè mât marsé donet de huélet penaus é vo genein er goubañner noz-men...

De houbañner-noz éh oè goal fal Fanchon. Astennet e oè ar hé gulé, kollet er gonz dehi ha van a nitra ne hrè. Andelléu e hrè aveit gouiet troieuer Person.

A her é ma oeit Garit de glask er Person aveit obér ardro Fanchon.

Anaùout e hra aben er Person andelleu en doéréatelleréz. Ne oè ket é zeulagad én é sakod.

Hag ean, aveit hé diandellat ur huéh aveit mât, gourhemennet de Vatin Lanla monet a her d'er Poulpri de glask er sourzien ar hé zro.

Ha, goudé bout dibiet aveit diardeuat Fanchon, ean oeit tré en ul laret é tehezé en trenoze de houiet doéré en haní klanù ha de huélet petra en dehè bet laret er médesinour.

Donet e hra er sourzién. Reit e oè bet drammeu de Fanchon. Blankigeu mat e zo bet ret dehi diialhein.

Met kavet e hra aben er iched én harz dohtë.

Er Person, é « verhedigeu » e hoarhè ; Fanchon hi ne hoarhè ket ; gorein hé barlennad téroni ne larér ket. Ha hi, ag en trenoze de gavet hé Garit peur lo ! de zismant hé horvad.

— Men Doué, ia ! Garit peur lo ! henneh e zo ur person dirivil. Hemb bout sellet mar oè kollet er gonz dein, hemb bout goulennet men doéré genein, hemb bout kouviet en dud e oè én dro dein monet ér méz, é sigur me hovèsat, hemb bout klasket me nouiein, hemb bout goulennet me chonj genein azivout er médesinour, ean en des groeit degas ar me zro en huizour strinkelleu ag er Poulpri, èl a p'em behè bet dobér bras anehon. Tregont skouid e zo bet ret dein, etré médesinour hag apotikér, diialhein abalamor d'er Person « ia-ia ! »

O drégaer ! ne hounio ket arnein en tam Person « ia-ia » ! Éh an de chom d'en Toulfoén. Ne huélan ket

ardro, person erbet égonzaploh doh en dén eget hani en Touifoén.

Hou Person « ia-ia » hui e hello deurennein é zent doh me andouillenueu a p'ou guélo ar daul Person en Toulfoén. Min e vo geton d'en neùeieue e gasen mé stank dehon.

Hag ohpen, Garit peur lo ! ne houiet ket un dra ? Eh an de lakat ém zi en davarneréz Mari en Diskañner-h.

A p'em boè mé prenet léh me zi é trechilè er Person « ia-ia » get er joé dohein.

« Fanchon beur, e larè ean dein, doujans bras em boè ma vehè bet saüet un davarn léh hou ti, é toul dor me hani. Hama ! cheleuet onn bet get Doué. Ne vo ket tavarn é toul men dor. Naren, trugèré Doué ! é léh tud safarus é vo ur voéz fur ha didrous, ur voéz a lézen.

Biskoah guel, Fanchon lo ! »

Hama, Garit beur lo ! éh an mé de voutein tavarn geton, aveit ma kleuo, pep sul, beta kreiz-noz, *gé lanli lonla* en toulleu chistr.

Bout onn bet é kaout deu uigent livr ohpen get koh pautred ha koh merhed didrous. Guèl é bet genein lezel me zi deu uigent livr marhadmatoh get Marion en Diskañner-h, en davarneréz diharakan ag en Toulplouz aveit ma kleuo er Person « ia-ia » son *gé lanli lonla* é toul é skoharn. »

Ha hi durheit trema er porh, hé dorn saüet hag astennet, laret get huerùoni, konzeu hantér taget get er gounar :

— Eutru Person, lo ? en E. Person ? kaer e vo !

Ha get dejan :

« Ia, ia ! Fanchon ! »

« Hama, en E. Person, *gé lanli lonla* ! »

PIPI GARAUD

Banbocherion santél Breih,
pedet aveidomb.

(L. Veillot)

Un tad banbochour é bet Pipi Garaud. A vihan é ma bet banbochour ha banbochour é bet tré betag er marù.

En évaj ne virè ket neoah dohton a vout ur hristén mat, ur goaz a galon hag ur jau labour étré en deu sul, pé étré sul ha gouil. Rak Pipi ne vanbochè ket ar er pamdé, nameit d'er sulieu ha gouilieu.

Met a pe vanbochè é vanbochè ha goap ne hrè ket. A zeùeh é vanbochè.

Er mitiniad e dreménè ér vorh hag en anderùiad én é diegeh.

A vitin é tè d'en iliz de bedein Doué épad un hantér-ériad e badè en overen ha goudé é chomè tèr pé peder ér é tavarn Marion Kekah de gleuet doéréieu ha neùétedeu er vro ha de évet blankadigeu « deur ».

Pèloh amzér é vehè bet chomet duhont de « zeuratat » é biroñnen kenevé ha kenevé...

Abalamor d'er « henevéieu » é tisternè doh tavarn Marion ardroieu kreisté, a pe vezè gouli é ialh ha bar é sah-kov hag a pe luskè en dé monet get é hent.

Pipi ne vourè ket balé doh tioelded en noz. Ne oè

ket ma oè flaù ; nann. Dizoujoh e oè doh en dé. Bugulion-noz, poulpikañned, korigañned, korilled, kanne-rézed-noz ne valéent ket doh en héaul ha forh é poén ag ou havet ne oè ket.

Hag ohpen, doujein e hrè hoah a gavet er person ar é henteu. Liés é vezè hennen, arlerh er gospereu, ar henteu er mézeu é tennéin doh é bedenneu hag é chaboutat er chistraerion goalauzet d'ou sammeu.

Un dén mat e oè er person, met ne garè ket er chistraerion ha kas e hrè de Bipi a p'er havè. Pipi n'hellè ket ankoéhat en tam gourdrouzaden e oè bet er Person é kas dehon, un droiad ohpen er guéhieu aral, un droiad ma oè bet Pipi, en ur zibouk dohton, é fari én é gonzeu aveit bout digoret é veg rè fonapl. Bout e oè bet é laret, érauk bout groeit seih tro get é dead : « A ! en Eutru Doué ! Deùeh mat, en Eutru Doué. »

Kent pèl éh anaù en en des fariet ha distill e hra a neùé : « Naren, er person é ; deùeh mat, en Eutru Person ! »

Mar oè droug, — ha Pipi ne gredè ket — ne oè ket ataù bras. Met trouz en diaul éh oè bet er person é kas arnehon é arben é fariaden.

Pipi ne vourè ket ag en doéré-sé ha dihoal e hrè a gavet er person é tennéin doh é bedenneu aveit dihoal doh é chabouteu.

Un doujans aral e lakè hoah Pipi de zistern de greiz en dé azoh tavarn Marion : Doujans Pont-en-Azen, un tammig pont a dri troèted taulet ar ur hoah, tostik tra d'é di.

Get a rèvradeu tréhiadur é ma bet Pipi é cherreh adal ma chonjè én tam pont-sé !

N'en doè ket biskoah na guélet na kleuet nitra étalton, pas ataù reih mat, met biskoah n'en doè eùé gor-teit en noz aveit hersal é sammeu diarnehon.

A pe vezè lakeit dehon é sammeu « deur » é saùé d'é ben rah lavareu er hornad diar er putrol pont-sé hag obér e hrent dehon, ar greiz en dé, hirisein ar é dreid pèl kent ma tegoéhè geton.

Laret e vezè éh oè bet Pipi Latira, un tad banbochour aral, é kavet en diaul anont, ha bihan dra ohpen éh oè oeit geton.

Pipi Latira nen dé ket un dén flaù, ha neoah ne ven ket mui, ne vern aveit petra, tremén diar Pont-en-Azen arlerh m'é ma kuhet en héaul. Guèl e vè geton obér un droiad a ziù pé tèr lèu kentoh eget tremen diar er pont.

Pipi Garaud e gredè el larereheu-sé èl ma kredè predegeu é berson. A houdé guerso Pipi ne hoantè ket mui hoari doh Brelatoré Pont-en-Azen é huchal dehon saill ar er pont.

Guéharal, a pe oè iouank ha liant ha trézet er pont dehon, doh goubañner-noz é ma bet doh er goulén diù luéh lerh-oh-lerh, en diaul Brelatoré, met n'en doè ket kredet huchal dehon tèr guéh ha neoah éh oè bet un toulad eun bras é stagein dohton. Ha goudé, n'en des ket guéh erbet fonnet dehon laret mar en doè guélet pé kleuet un dra benak get é droiad.

Chetu perak é kredè Pipi Garaud bout un dén fur é tistal doh en davarn de greiz en dé.

Ha de greiz en dé ne vezè ket grons dizouj Pipi, a pe zegoéhè étal er boh a bont. Éh arriù étalton é teuhlinè, é joéntè é zeu zorn, é skoè : baou ! baou ! ar poul é galon hag é tibunè ul lostad pedenneu aveit bout dihoallet doh pep droug ha pep goalen a berh Brelatoré Pont-en-Azen :

« Pardon ! pardon ! men Doué ! hou peet truhé dohein ; pardon ! pardon ! men Doué, un dén santél onn mé ; dihoallet-mé doh pep droug ha pep goalen ; pardon, men Doué ! a greiz me halon, rak mah oh un Doué karantéus ha mé un dén mat ha fur ; pardon ! men Doué... »

Hag é tasonè kalon Pipi édan en tauleu, ar un dro ma tistillè er girieu pardon.

A pen dezè elsé patéret hir ha pèl é saùè, é hrè arnehon ur sin er groéz bras èl hani bonseur Kervotéz, é keméré è randon, hag, én ur sailladen, é tè én tu ral d'er pont hemb lakat troed erbet arnehon.

Én tu aral d'er pont, é vezè guiù kalon Pipi ha rifal e hrè kentéh aveit dianvézein é leuiné, ha goudé é chachè d'er gér én ur son sklintin : « *A pe oen mé bihan* »... aveit chistrat tré betag en noz étal é voéz Marianna hag aveit diskan dehi doéréieu é vitiniad.

« Maianna ! me moéz Maianna ! ne houiet ket un dra ? Iar Mari Kekah en des dovet bamdé er suhun devéhan-men ! Honeh e zo ur iar ! ia, honeh e zo unan ! Un dousén ag en uieu-sé em bo aben disul. Ret

e vo deoh laret d'hou iér hui goulén gor... Naren ! naren ! fari e hran. Hou iér hui ne houieint ket gor uieu sord-sé. Ou hohonein e hrehent. Iar Mari Kekah ou goro. Honeh e zo ur iar ! Get ur iarad dehi é teemb de vout pinùik èl markiz Satredor... Honeh e zo ur iar !... »

Azéet é Pipi doh taul, é chudellad souben adal dehon. Nen da ket arnehi. Lan é er sah. Guel é geton seùel, dré bep taul, édan chudelladeu chistr ha goarn léh dehè.

É ma Pipi é chistrat hag é tiskan d'é voéz doéréieu ha neüéteu kleuet dehon d'é vitiniad é tavarn Mari Kekah. É voéz Marianna ne hra ket van erbet ag é andellige ; ne eilgonz ket anehi dohton hag a houdé pelzo ne dér ket mui doh é vanbochereh.

« Nitra ataù ne hrei dehon chanj a vuhé » e lar hi liés d'hé mam ; « er guellan e zo er lézel, é unan, de gas é ben hag é rêvr. »

Ha Pipi ou hasè braùoh pé braù get é chistraereh ha larereh é zoéréieu, a hed pep suliad anderù.

« Maianna ! me moéz Maianna a garanté vras me halon, ne houiet ket hui un dra ? Téter é Mari Kekah doh en Eutru Kuré abalamor m'é ma bet er mitin-men é kas trouz arlerh en davarnerion e ra de ivet épad en overen vitin.

« Hama, sellet, Maianna, me moézig peur a garanté, é ma er huirioné get en Eutru Kuré hag er geu get Marion Kekah. Mar dé hi duah de huerhein « deur »

é ma duah eùé en Eutru Kuré de bredeg. É huirioné de beb unan.

« Marion ne houi ket hoah nag overennein na predeg na bout é ma ur voéz fur ha digor hé spered ; é ma er geu geti ha guel é dehi cherrein hé beg é léh garmal arlerh en Eutru Kuré hag e bredeg er huirioné.

« Péhed é ma fari Marion Kekah avelsé, rak ne vo ket kavet guel moéz egeti, na guel kalon. Ou anañout e hran mé rah : Jekion Pepoul, Matoch Kabot, Fanchon Mouzen...

« Hama ! hañni anchè ne dosta de Varion, o nann ! Ur blankad « deur » é ma bet é rein dein hoah er mitin-men, ur blankad « deur » ag er blein, ag er bough...

« Marion Kekah, honeh e zo ur voéz, ia, honeh e zo unan, èl hé iar...

« Maianna ! me moéz Maianna ! cheleuet hag é veet bammet, moézig a garanté. A pe oen mé, er hreistemen, é tistern a davarn Marion, é ma deit duhont en toulladour Latira, a davarn Jekion Pepoul, de laret é ma klanùeit hé hog get en derhien vras, dré arben er goal aùél é ma bet é cherreh érauk iar Marion, digunér vitin. Honeh zo ur iar... èl hé mestréz ! »

Hag é talhè Pipi de doroñnat diar en ol dreuigeu kleuet de vitin, beta ken ne gleuè er hloh é tinsal d'er gospéreu.

Aben kaer nezé é saùè, é kemèrè ul livr ha bout ne houiè ket lén, é tennè ur chudellad chistr fresk aveit glubein anchen é orglézeu, ha éh è ér méz én ur

laret : « Damb de gañnal er gospéreu ; son e hra dehè. »

Chetu Pipi azéet a fourch ar skaliér garh é liorh, adal d'é di, é kañnal a voéh ihuél, ar don er sulieu bras, kerklous pé guel eget person erbet :

« *Mañné pékat, mañné pékat !*

(*Anima mena menom....* »)

Diù huéh, dek kuéh hag ohpen é soñné Pipi doh er memb girieu, é latin Marion Kekah. Ne oè ket hir é latin ; ne oè ket bet ér skol, « kenevé-sé », e larè ean liés, « m'em behè mé groeit ur person dishaval doh en ol bersoned, hag un tad kañnou ! »

Hag é kañné pé kentoh é vrunellè kriùoh pé kriù é « vañné pékat » beta ken ne sourè er ber anal arnehon.

Nezé é huchè d'é voéz : « Maianna, lo ! me moéz Maianna ! deit de zarbar dohein ha de zerhel mât dein ; goalauzet onn d'er ber anal. »

Er voéz Marianna ne zè ket biskoah de zarbar dohton na de zerhel mât dehon, met el lézel e hrè dalbéh de gas é unan é hospereu rañned.

Pipi e lézè é huerzen latin aveit kañnal guerzenneu amzér é gatekiz : « *Mal bras é dein péhour..., Deit, men Doué, deit..., Adoramb ol...* ha paud aral tré beta ken ne vezè soñnet er hloh de *Vagnifikat* en iliz.

Nezé e chonjè Pipi distern doh é hospéreu hag, én ur zistag doh é skaliér, é huchè d'é bried :

« Maianna ! me moéz Maianna, lo ! pariù é men gospereu ardro get ré er person. É ma er hloh é son duhont d'er « *Mañné pékat* ».

— Mat tré ! deit é er hourz deoh de cherrein hou peg ha ne vonet d'hou toul...

Er voéz Marianna ne larè ket biskoah hiroh aveit klozein gospereu ha banbocheu Pipi. Ne gasè ket na trouz na tabut, ne vrunellè ket na hujaut na konz huerù erbet ha ne voarè ket hé Fipi get predegeu diés de lonkein. Ha Pipi e sentè doh é voéz Marianna en ul laret :

« Guir e laret hui, er voéz Maianna a garanté ; deit é er hourz de vonet de Gerhun, a p'em bo laret me fatér érauk. »

Hag é tè Pipi d'é di en ur gañnal soñnenneu é iouankiz ha drest pep tra er soñnen flour d'er chis-traerion :

Guerso é kleuan konz ag en davarnerion

Met bremen e huélan é mant tud a fèson...

Hag é tè Pipi de zeuhlinein ar en uéled, durheit d'é arhulé de batérat a galon, hir ha pel, guéh a voéh ihuél ha guéh a voéh izél, é vransellat peb eil tro arauk, ardran, a glei, a zeheu.

« Ur *Pater* hag un *Ave* aveit me moéz Maianna... aveit ma karo merùel ha me lézel intanù ; ur voéz vat é neoah, paud guel eget tor pen Latira ;

Ur *Pater* hag un *Ave* aveit ma viùo pel genein...

« Ur *Pater* hag un *Ave* aveit me ré treménet, (Doué ou fardono !) aveit mah em dihoalleint doh diaul Pont-en-Azen...

« Ur *Pater* hag un *Ave* aveit ma vo ur bléad chistr... »

Ur suliad éh è get é bedenneu tré betag er pen, én

ur chachad ; ur sul aral é hrè deu pé tri dihan getè hag é tistagè dohtè goudé deu pé tri chachad.

Guéhieu é vehè ket chomet de dennein dohtè betag en trenoz a pe vehè bet lézet.

Paud a zoéréieu e dorimellè én é ben hag éleih a dreu e gavè de laret de Zoué.

Met er voéz Marianna en diboéniè, doh en davé d'é doul-plouz de achiù é bedenneu, en ur zirohal, tré betag en trenoz.

PARDON

ALBAN

ER

HEMENÉR

— Fanchon ? lo ! er blé-men é tei « meud » pardonieu er barréz genemb-ni. Tré e vo hur pardon-ni de hani ré er vorh. Pardonieu er chapélieu aral ne dosteint ket de hani hur chapél-ni. Nag ur bobl tud e ze de huélet en treu kaer e hramb-ni amen a houdé eih dé.

— Guir e laret, Matoch, lo ! rak peb unan ahanomb hun diù e ziskar, d'hé deùeh, labour eih klohour.

— Braùet en treu barh hur chapél-ni, Fanchon ! Na guen ! na mist ! na luhein e hrant !

— Nen dé ket rè eùé, aveit er huéh getan ma vo gusket hur sant get é sé neùé. É huélet hul labour kaer, er Person ne grede ket gourdrouz genemb, deusto demb bout prénet ur sé neùé d'er sant hemb konz dehon érauk.

Guélamb bremen penaus éh ei é sé neùé dehon.

Hag en diù voéreb, goudé bout chomet de sellet un herrad doh ou labour, e ia de huskein d'er sant é sé neùé prenet get argant er chapél.

En treu ne gerhant ket éañn getè. Hag en diù voéreb de sellet ha de zisellet, de bellat ha de dostat, de droein a glei de zeheu, de dennein ardran, de zonet arauk, de éañnein ha de ziéañnein. Met kaer dehè sellet ha éañnein, ne gavant ket ou zreu difistur.

— Kleuet, Fanchon, nen deemb ket de ben a lakat er sé kaer-men ar er goh delùen brein-sé. Un delùen neùe e jaujhè doh ur sé neùe...

— Guel e vehè bet demb, Matoch, revé ali er Person, prenein un delùen neùe ketan. Deit e vehè bet er sé goudé. Nen da ket tam erbet er sé neùe ar en delùen disliùet-men.

— Ia, ia, me chonj mé e oè prenein ur sé neùe ha nann un delùen. Mât é chonj er Person ; me hani mé nen dé ket fal eùé.

Goudé un herrad :

— Kleuet, er voèreb Fanchon, chetu deit dein ur chonj : pe holheemb en delùen, é vehè guélet guel er liù anehi. Ne huélan ket mé, a hendaral, tu erbet d'hé dihuañnat ha d'hé lakat de luhein.

— Guir e laret, er voèreb Matoch. Hop geti d'er hoah !

Hag é kasér en delùen d'er hoah aveit bout suañnet, golhet ha dihuañnet. Dichennet é abarh tré m'é ma en diù voèreb é vonet de vérennein ha de gemér ou hafé.

Ur hafé, deu, tri e saùant. Chuéh e oent ha reit ou doè amzér d'en deur de zistag en huan azoh en delùen.

Ha deit ur barrad arnan tér, e båd tèr ér dohtu, hemb obér goap a dural deur. É léh térein doh en amzér, ind er hav biskoah guel. Hag ind d'er hafé én ur laret dré bep diù huéh : « É ma hur sant-ni a du genemb. Dobér hur boè a ziskuéh. Davé e hra ur barrad arnan aveit hul lakat d'obér ur hornad butum hir arlerh hur méren. Divrazet é el labour demb. Émbér

é vo achiù. Ha « meud » er pardonieu e zeï genemb ! »

Peurkeh moèrebed ! Pèl e oent a seùel er meud get ou fardon. Fari e hrent grons ha tré.

Donet e hrezant, ur hourzad benak de glask er sant d'er hoah. É tegoéh dohti é mant spontet. Er hoah nen dé ket mui er hoah. Deit é de vout ul len don ha ledan. Penaus kavet en delùen én ur hlannennad deur ker bras ?

Er voèrebed e chonj é ma ret gortoz tré en dihlann, un diù pé tèr ériad benak, met ne néhansant ket.

— Amzér erhoalh hur bo-ni, Fanchon, de huskein é sé d'er sant, érauk en noz.

Guir erhoalh e larè er voèrebed é vehè bet amzér erhoalh de huskein en delùen kent en noz, a pe vehè bet chomet ér léh ma oè lakeit dehè. Ne oè ket chomet.

Saùet e oè d'en dihlann. Kaer e oè bet dehè klaşk, tourhellat ,fetekat, nitra ne gavezant, érauk en noz, é nep léh. Néhanset é er voèrebed.

— Marsé, er voèreb Fanchon, é ma oeit beta Pontaugan, marsé beta Sebrevet, marsé betag en Henbont ? N'hellamb ket chomel de arvarein betag arhoah aveit hé havet. Un delùen e zo ret demb de gavet aben arhoah. Émen hé havet ?

Émen hé havet ! Moèreb erbet ne huélè ket. Un dra e anaüent reih mat : un delùen e rekent kavet aveit en treno, unan koed, mén pé dañné aral.

Mâl e oè dibi. Hag en diù voèreb de dennein chonjeu. Nen dint ket saùetoh get ou chonjeu. Ne gavant ket delùen erbet é koed na muioh é mén.

Ha deit, én un taul, ur chonj kaer de Fanchon de lakat unan biù, get kig hag eskern, é léh en hani koed saüet d'en deur.

Hag ind de zibab émesk en dud e anaüent più e dennè er guellan de zelüen ou sant. Kavet e hrant pemp pé huéh e havalè kaer dohti.

Estroh eget unan ne jaujent ket doh er véché. Méuen Kabiron ne jaujè ket, nag eüé Alban Kervronn. Rè hir é téad er hetan ha rè séh gargaten en eil. Tré ma ne hello ket unan harz a zoéréetat ou ardeu, en aral ne hello ket karz, diù pé tèr ér, doh er séhed.

Konz e hrant eüé a Rivalan en Huitelleg, a Garadeg en Toulplouz. Ne jaujant ket muioh eget en deu aral ; n'en des nitra a vâd de glah getè ; n'ou des ket muioh a lézen eget er chas.

Ne chomè mui nameit Hervé er Binban hag Alban er Hemenér. En duahan anehè ou deu d'obér er sant e vehè ket Hervé, klohour é vechér. Ret e oè er lézel get en duchentil béléan pen-der-ben d'en overenneu. Hag, ohpen, ne oè ket ag er ré duahan de harz doh er séhed. Ur handerù nés de Alban Kervronn. Ou moézi ne fonn ket dehè gouiet più ag en deu e dréh ar en aral de doulladein.

Alban er Hemenér e vehè bet sant er voèrebed.

— Ia, er voèreb Fanchon, Alban e vo hur sant. Tud dizoué e lar nen da ket kemenér erbet d'er baradouiz. Skriüet é bet er ribarden-sé é *Dihunamb* èl ur huirioné a gatekiz.

Hama, er voèreb Fanchon, lo ! monet e hrei hun

Alban-ni abarh. Più benak e vè sant ar en doar, e vè sant eüé ér baradouiz, e lar hur person-ni én é bredegeu. Hag hun Alban-ni e vo sant.

Éh amb-ni, lo ! de stankein ou bégeu d'en tammeu pautred dizoué-sé e lar treu ken truhek diar ben er gemenérion.

En trenoz éh oè saüet Alban ar er hravah, é léh er sant kollet. Biskoah braùoh sant ! Biskoah kaeroh ! Biskoah furoh !

Laret é bet en overen vitin ha dén erbet n'en des gouiet nitra ag en doéré. Goudé er getan overen unan ag er voèrebed e larè d'en aral : « Deit omb tré get hur sant. Oeit é pèl hugenauded en overen vitin e vè, én ou fen, ou deulagad haval doh ré un tad mouialh. Donet, sellet ha monet ér méz, chetu overen en hugenauded-sé.

« Santigeu en overen bred, é tenein doh ou fedenneu, ne selleint ket ha ne huéleint nitra barh hun ardeu. Ur pred dru bremen de Alban ha biskoah éh ei guel en treu. »

Hag ind kaset ur pred dru de Alban : ur frintaden uieu. Ha goudézé ind cherret en dorieu arnehon épad ma vehè bet doh hé débref.

Ne oè ket deit neoah tré er voèrebed get ou sant. Ne oè ket koh alhuéet en dorieu dehè arnehon m'é ma bet ret dehè ou digor endro aveit en Eutru Person hag ur baréad tud aral é tonet ar é lerh.

Béh erhoalh e zo bet get Alban aveit plommein ar é hravah hemb bout guélet ; béh erhoalh e zo bet hoah

geton kuhet ardran é gein damorant é frintaden uieu. N'en des ket bet anehon hoar de nétat en druoni azoh é vizied hag é zivéz.

Um bakein e hra neoah braùik braù èl agent ar é hravah. Kaer e oè de huélet, é ben geton koachet ar é skoé klei, é vréh deheu saüet geton d'er lué get dorn digor.

Braù e vehè bet oeit geton kenevé ha kenevé... Kenevé de betra ? Kenevé d'ur baré kelion e zo deit, a darhouedad, d'en um dolpein én dro dehon aveit lipat damoranteu Alban.

Ur groñnad anehè e verù éndro d'é vizied, ur groñnad aral ardro d'é zivéz hag ur groñnad é tarnejjal én dro dehon.

Nig e hrant dehon get ou fichereh ha lipereh, ha sel mui ma nebete er lip getè, sel mui é toublant d'obér nig.

Hag er person, duhont, nen da ket de du erbet get é bredeg. Arlerh un dra é kav un aral, é buhé er sant, mat de vout sellet ha keméret de vout skuir.

Skuéhein e hrè en iliziad é cheleu dohton : lod e saùè, e zeuhlinè ; lod e vadaillè hag e skopè ; er groagé, ind, e « soubè gouleu » hag e vohè ar ou brenigenneu.

Er sant, skuéhoh eget hañni, a pe gavè geton ne vezè sel erbet arnehon, e chaboutè kelion doh ou sponstein a baùadeu.

Chabouterch ha digelioñnereh Alban e dén de fal hoari dehon ha d'er voèrebed. Guélet é bet é fichal.

Hag ur goaz benak de laret : « Sellet 'ta, na peh ul loskour goleu a berson ! Er sant ha rah e zo skuéh é cheleu dohton. Ne harz ket mui é terhel é vréh astennet. »

Chetu saüet hoarhereh ha skrignereh get er bautred, é kevér er sant.

Disken e hra er person téret ag er gadoér-bredeg aveit donet de huélet petra e hoalè dohtë.

Alban, ean, e gred é ta er Person aben dehon, aveit en diandellat. Diskar e hra diar é hravah ha ean ér méz, dirak en iliziad beziüet, seahet ha spontet.

KEMENÉR

HA

FALHOUR

Chetu ur ribarden digoéhet én amzér ne oè ket hoah kollet ou dent d'er iér. Na bout é ma goal goh, n'en des silet abarh en distéran geu meit ha ne vehè marsé ur girig pé deu.

Kemenér ha falhour e oè degoéhet, ur memb dé, é Kerlavreg, èl ma huélér, mar a huéh, en doéré ar er mézeu. Èl ma jaujè doh labour en deu vechérou, éh oè er falhour ér prad hag er hemenér én ti.

Ar er bank, étal en uéled, é ma bet Maudé en Nadoé doh um dorchennein é sigur divaùein é vizied. Adal m'é ma deit én ti é ma bet é klem ag er rèuen strèuet ar er stankenueu :

« Un tammig rèu e zo bet doh er mitin ; un tammig é ma baùet mem bizied. Doh groéz en tan e teliant liantat béañnoh eget ér méz. Éh an de chom én ti é léh monet d'er repér édan er gué :

Bizied divaù d'er hemenér.

E vè é zeùeh pé en hantér. »

Ne oè nameit geu é konzeu er hemenér ; ne oè ket na rèu ar er stankenueu na baùoni ar é vizied. Er huirioné : fallein e hrè dehon gouiet pé sord boud e vehè bet aléjet d'er falhour ha klah en tu de dapout é lod mar gellezè.

Er vestréz ne sel ket perhuéhoh doh konzeu er hemenér, na ne glah ket gouiet mar dint guir pé geu. Bouréin e hra kentoh doh ou hleuet.

« Chetu, » e chonjè hi, « ur hemenér hoanteit geton digol é hantér mitiniad kollet ; ar en devéhat grons é ma é tispieg é dorchen. Lusket é geton ahoel dihoal doh er flod a dréhein arnehon. Mât em es groeit chanj a rumad kemenérion. Breinerion boud e oè er ré aral ha ne hounient ket anehè ou hreuen nag ou ioud, é tèbrein ou amzér én ur huéhein ar ou dehorn doh lost en ti-tan. Ne oè ket très get Maudé de vout ur laer boud. Guir é é ma

*Bizied divaù er hemenér
É zeùeh pé en hantér. »*

Dré hir obér er chonjeu-sé ha konz, dré pep diù huéh, a zoéréieu er hornad, er vestréz en um laka de aléj adlein d'er falhour ha lein d'er hemenér, de frintein uieu d'er hetan ha de verüein Leah amonen d'en eil.

Karein e hrè Maudé er Leah-ribot ; guel e vezè neoah geton uieu. Divouret e hra tré é huélet ardeu er gegineréz. Ne oè ket a fari : Dehon éh oè er Leah berüet ha d'er falhour er frintaden uieu. Ne vè ket dén én arvar a houiet é ma ret druat piroñnen er falhour de zarbarein doh é labour kalet. Un trok e oè ret obér ; er Leah ribot d'er falhour hag en uieu d'er hemenér. Ha ean ar el labour.

Laret e hra Maudé dré gaer d'er vestréz : « Seblant banüez e zo genoh er mitin-men, er vestréz. Donet e

hra marsé kouvierion d'hou pedein d'ur chervad benak. Bremen é vo tosteit deoh : é ma hou merhed é krog en ou ment ! »

—Naren, Maudé keh, ne vè ket hoar d'er hourz-men d'obér banüézeu. Rè e sour el labour arnomb. D'er falhour éh aléjan adlein. De labour start é jauj boud sonn.

— Guir e laret, er vestréz. Più e zo é falhat genoh ?
— Kireg en Huildoar.

— Ur gounideg ag en dibab. Éh oè dilun ér Poulfang ar un dro genein. Un deùeharad bras en doè falhet d'é zeùeh, e larè er vestréz dein, ha touzet her.

Met, er vestréz, ne reket ket en anaüet. Ne zèbr ket uieu anehon. Dilun é ma bet ret de vestréz er Poulfang donet d'er gér, get héh uieu frintet, aveit berüein dehon Leah amonen e gar drest en ol.

— Sankrampoeh ar sankrampoeh ! na Petra hrein-mé get me uieu ? N'hellein ket ou lakat éndro én ou hlor.

— Petra obér getè, er vestréz ! Un trok ha nitra kin, un trok. Kaset de Hireg me chudellad Leah berüet mé ha lézet hui genein-mé é uieu ean hag elsé nen dei nitra de gol.

— Guir e laret, keh dén.

Elsé éh oè bet groeit.

Kentéh bet er vestréz deit d'er prad, chetu hé doh en um zigaréin a vout ken devéhat de zegas é adlein d'er falhour ha de zeviz a zivout er péh e oè bet ret

dehi obér aveit monet béañnoh, goudé dehi bout kleuet doéré Maudé en Nadoé.

Cheleu a hra Kireg doéré er vestréz hemb difronkal. Seüel e hrè neoah ongen ha droug d'é galon, ha klask e hra en é ben un dro kam de dennein d'er sklouf kemenér. Kavet e hra. Hag ean de zeviz d'é dro.

— Un dén ag en dibab é Maudé. Ne vo ket kavet par mechérour dehon. N'en des ket guel trohour ege-ton, na guel darampantour, na guel nedennour, na guel kamennour. Péhed é m'é ma téchet d'ur hlenüed spontus. Spontus aveiton hag aveit er réral... Ia, er vestréz, donet e hra dehon èl de benfollein ha de zantein get é hoahadeu, èl ur hi klanù. Get grès vat en Eutru Doué, é hellér gouiet pegours é ta é remorcha-deu dehon ha petra e zo mât de huellat dehon.

Soéhet ha seahet é er vestréz de zevizeu er falhour hag erbedein e hra Kireg de zispleg reihoh ha splannoah azivout klenüed Maudé. Ha ean kandalhet de dennein é ribarden : « Spis é huélan, er vestréz, ne anaüet ket klenüed Maudé. N'en des ket kredet, adal en dé ketan m'é ta de hrouiad d'hou ti, deviz deoh diar é glenüed. En obér e hrei un dé benak ha kent pèl.

« Mar ne farian ket, mé e larehè é ma bet skoeit dilun ér Poulfang. Mé e gred en devout guélet er vlaz a gement-sé érauk donet get me hent.

« Mar dé guir en doéré ha kredein e hran nen dé ket ur geu é, bout e zo dehon, en é rauk, un droiadig

amzér gaer. D'el liésan ne sour é zroug arnehon nameit sel pemzek té. Chetu perak n'en des ket hoah, hiziù, displéget gir erbet azivout é glenüed, na konzet ag en treu e jauj bout groeit aveit en torrein, pé ataù aveit en habaskat, hag eüé aveit dihoal doh er heh dén a obér droug dehon ha d'er réral. De zihoal e zo neoah.

« Hama, er vestréz, éh an de laret deoh a hiziù en treu e laro ean un dé benak ha kent pèl.

« Dantein e hra, én é gohadeu, èl er chas klanù. Gouiet e hrér e saüant dehon a p'er guélet é pilat get é arzorn é graüeu ar ben é hlin.

« Mâl bras é dihoal dohton a p'um laka de chakein é érioñneu. Nezé é ma ret, hemb dihostal ur gir na hemb kol amzér, aveit habaskat pé torrein é gohad, aveit parrat dohton a zantein én dro dehon, nezé é ma mâl ha mât er bahatat get un drezen, beta ken e daùo anehon é unan édan en tauleu. Klenüed divourus, remed seahus... »

Ha Kireg taüet en ul lézel er vestréz spontet ha seahet d'é ribarden. Distroein e hra mestréz Kerlavreg d'hé hent, arlerh bout trugérékeit er falhour, a galon, hag arlerh bout grateit sellet mat doh é ardeu.

Ardro kreisté é tevalè Maudé get minoten Kerlavreg d'en ivarh én ur gammein d'un tu hag én ur sour-gammein d'en tural, hemb dizoarein troed erbet hag é termal hemb dihan.

Kireg, doh er guélet, e anaù penaus é ma torret é ribarden ar gein dèbrour é frintaden uieu, Ha ean d'en deñañal :

— Hola, Maudé keh ! klanùeit oh enta. Petra e zo degoéhet genoh ?

— Klanùeit ! Nen don ket, Kireg peur. Lahet ne laran ket. Folleit é mestréz Kerlavreg, folleit tré ha grons.

A houdé houh adlein n'hé des grocit nameit sellet a dakot dohein, ha tuchant, én un taul, é ma deit arnonn aveit mem bahatat èl ur beuin e iér de zigrohennein.

Ur skoharn dein e zo distaget ; mâlet é me horv ; draillet men divréh ; brèuet men diùhar. Diléhet é men goug é torimellat aziar er bank aveit dihoal doh héh astellereh. Ne houian ket penaus nen dé ket feutet me fen édan en tauleu...

Follet é mestréz Kerlavreg, Kireg peur ! Sellet hui mar dé mât deoh dihoal dohti. Kenevo deoh. Ne vein ket mui kin koèdateit amen, mar disohan hemb merùel...

Er falhour é unan : « Ne vè sklouf ha ne gav é hoalh a frintadenneu. Hani Maudé e zo ag er ré tempsetan ! »

“ MENAMMEREH ”

MINOURIG

KERVOTÉZ

Gañnet e oè ur minourig é Kervotéz. Leuiné bras d'é dud. « Menammet » ha « moérebet » e zo bet dehon eih té dohtu, a zeùeh. Leuiné d'er groagé hag eùé de lodigeu ag ou goazed.

Braù ha kaer é bet « menammereh » er seih dé ketan; dibar é bet « menammereh » en eihvet dé.

Adal er mitin é ma bet huéhet hoah tan bras ar en uéled hag ar el léren forn. Adal er mitin é ma bet fardet étal en tan, potarneu ha piligeu; gé é soñnant ha huek é frondant : suhuniad er bosér e zo é poahein énnè pé é vilénein ér forn. Friko flour e jauj doh « menammereh » moén.

Ur bimpad chistr, (laret e zo bet éh oè er bedèrvet e oè bet lakeit de virein !) e zo bet toulet aveit en doéré, aveit torrein séhed kasad devéhan er voérebéd. Ne rekér ket bout soéhet, rak friko dru e doul de séhed bras.

De droieu kreisté, é ta, a baréadigeu, diù ha diù, tèr ha tèr, pedèr ha pedèr, kasad devéhan er voérebéd aveit « menammein » én inour d'er minourig. Pedèr dousén e zo anehè. En déieu kent ne oè ket goannoh na kriùoh er vanden.

Un hersad «menammigeu» moén e zo deit get er voérebéd. Deit e zo ur vouteillad «menam» get peb unan anehè én ou brohieu dan. Hag arlerh m'é mant bet éh obér ou ardeu doh er menon hag é vam, e kenigant ou «menam» d'er minour bras e lah é spe-red aveit ou fakein ar un daul é korn en ti.

De gours kreisté é ma biskoah kaeroh en dramsel ar «menammigeu» er voérebéd. Kaer, spis ha braù é er «menam»; faraut tré er bouteilleu; treuigeu flour é treuigeu kaer !

Bout e zo «menam» a bep bro hag a bep hanù : bout e zo kroumir, rom, vermout; bout e zo kasi, malaga, vespéto, perno, bir, biter, guin ru, guin guen, guin ardant; — bout e zo «lagout» ha «deur» ha paud a «venammigeu» aral get hanùeu dibar. Bout e zo «menam» glas, guerh, milén, ru, du, guen ha «menammeu» étré en deu.

Kaer, spis ha braù é er «menam»; faraut é er vouteilleu. Bout e zo bouteilleu é kiz pautred, groagé, iondred-korden, soudarded, pabed ha Marianna er «Roué publik.» Treuigeu kaer aveit treuigeu flour.

Mirennein e hrér get iehed ha didrous. Er chistr ne drons ket béan ha ne den ket fonapl de safar a pe vè un diazé sonn friko huek édandon.

De dro er hafé é tihun er safar hag é tarh en hoarhereh.

Chonjet e oè get er voérebéd monet ou hent arlerh er hafé. Ankoéhat e hrant ou chonj. Poahereh e ia

doh gor. Gorein mat e hrant ou fornieu get er hafé; poahereh ag en dibab e zo bet geté goudé.

Kafé kriù e den de séhed; séhed e doul d'en évaj ha bout e oè ar en daul, ér horn duhont, «menammigeu» flour é ligernein. Unan benak e oè ret tañoat aveit gouiet mar oè mât.

Degas e hrér ar daulieu er viren un ajad «menammeu» a bep liù, a bep hanù.

Er voéreb Fanchon e zistag hé bouteillad perno ha hi de genig hé «menam» d'er voérebéd : «Ur bannig aveit disken er hafé.»

Er voéreb Janton e ziben «menam» malaga aveit distrèhein blas er perno : «Ur lipad, er voéreb, hennen ne sko ket ér pen.»

Er voéreb Matoch e zistapon «menam» kroumir aveit gouiet petra é : «Dous ha huek é, er voéreb; ur loéadig aveit diazé er hafé, er perno, er malaga...

Distanket é bet rah «menammeu» er hetan degasad get paud a zigaréieu; «menam» dous e doule de «venam» kriù ha «menam» kriù e chachè de «venam» dous ha flour.

Lipet mist é bet rah «menammeu» er hetan degasad ha séhed er voérebéd nen dé ket torret, kreskeit bras ne larér ket.

Dastum e hrér ar en daul un degasad «menammeu» aral, un trivet, ur pearvet ha, peb eil tro, é mant davéet get hent er hetan.

Distank é rah er bouteilladeu «menammeu». Évet e hrér anehè keij-meij, lommeu goudé tapenneu, ha

séhoñ séh é ta anchenneu er voérebéd é teviz, é hoarhet, é safarein, éh ivet...

De greiz anderù, é saù soñneréh get er voérebéd ha dibar é kañnant soñnenneu ou éredeu. Kaer e oè banùéz « menammereh » er minourig. Huek e oè er friko, kriù er chistr ha gé er « menammeu ».

D'er hourzad-sé mar a Fanchonig iouank e gonz a gañnal soñnen er « Henevo » érauk monet ou hent, aveit torrein séhed unañnigeu aral chomet ar ou lerh duhontigeu.

Mât ha fur e oè chonjeu er Fanchoniged iouank, hag er Jekioñned koh ne harzent ket vras dohtë. Disternet e vehent bet doh ou « menammereh » érauk goubañner-noz, kenevé ha kenevé...

Kenevé d'er hasour lihérieu e zo deit er maréad-sé, de vanér Kervotéz, hag e laka er voérebéd de benfollein dohtu, tré ha tré, get ur gonz pé diù.

Un tammig hugenau e oè men dén ha koéhet e oè ar un néhiad chouañnézed. Sot èl ur maen fornél, obér e hrè neoah el lézen dré rah er vro. Hañni ne foñné dehon en difari na bout éh oè ré téret dohton a gandeu.

É Kervotéz é ma bet difariet get en néhiad « menammeréz ». Truhek é bet er boahereh get er voérebéd en anderüiad hag en nozehiad goudé; met truhékoh e oè bet treu en atahinour hugenau.

Laret e hrér bremen anehon, a pe zegoéh get banùezieu « menammeréz » é ma amiapl èl un él mut, èl

é ben-bah, ha bihan évour èl un oén. Ne glask ket mui trouz nag atahin doh moérebéd é « venammein ».

Nen dé ket hoah deit de ben a houiet penaus é ma disohet divahein a dré dehorn groagé Kervotéz.

Doh bégadeu er hasour lihérieu, én un taul, é ma bet saùet er voérebéd én ur vrunellat kotibunan a bouiz ou fen :

« Guintamb dehon é velin àùél !... Morañnamb é fas marmouz get lard dorneréz !... Skrapamb é sah diaul diar é gein !... »

Get un dro diskrap é ma saillet er pautr ér porh hag er groagé arlerh. Azé éh oè bet un diskrap get en hugenau hag er voérebéd !

Er voéreb Fanchon, ur glogé én un dorn, hê ferno én aral, e hetè hag e huchè én ur vrunellat : « D'er hreisté é vo guintet é velin àùél, gouillieu ha banneu ! »

« Morañnet e vo é fri marmouz », e vusellè er voéreb Matoch en ur droein éndro d'hé fen un dornad lard dorneréz.

« É sah e skrapein aveit obér kakolieu d'em léieu », e huchè er voéreb Marianna.

Monet e hrent, ken ne oè ket tu, garh ha fozel, anteu hag erù. Er hasour lihérieu, é sah tennet édan é gazal, é drohè én àùél èl un tad gad érauk ki ur jiboésour. Krénein e hrè er heh dén, abéh é gorv, én ur chonjal ér hlohád e vehè bet kaset dehon é tegoéh ér vorh, mar gellezè er voéreb Fanchon seùel édan é banér ha guintein d'er hreisté é velin àùél, gouillieu ha banneu; pé mar gellezè er voéreb Matoch morañ-

nein é fas get lard dorneréz; pé er voéreb Marianna skrapein a zegeton é sah lihérieu hag obér anehon kakolieu d'hé léieu.

Bras e oè bet tréhiaden en dén érauk er groagé; met n'en doè bet neoah nameit ur rouzennad. Dihaut e oè en dén; er groagé, ind, ne oent ket. Bout e oè « menam » saùet édan ou zoketeu ha « menam » devalet én ou loreu.

Abret mat, get en hétéreh, é mant bet strebautet ha penderèret ér fozelleu hag anteu, én ur huchal é mant goalaouzet d'er ber anal ha d'en diankadel.

Diankadel pé ne oè get er groagé, éh oè ataù er virùidig staget dohtë. Lézél e hrant ou hasour lihérieu aveit donet de Gervotéz de ziskuéh de getan, d'en eil de lipat « menam » ha, tré en deu, de zeviz diar en hoari.

Ag er bourusan é ma bet getè goudé-zé. Rah é sou- rant de varbotat ha hañni de cheleu.

Er voéreb Fanchon, drest en ol, e huch hag e vrnel : « Un distér dra ohpen éh oè flastret dein é ben toseg ha bannet dein d'er hreisté é velin àùél, gouillieu ha banneu ! »

Er voéreb Matoch e vrnel é ma bet é vorañnein é fas marmouz hag é valibouzein é fri meillouz.

Er voéreb Marianna, d'hé zu, e vusel é ma bet é parein é gein hag é trohein geton un huizen brein-teil.

Peb en taul pé ar un dro é vè er Fanchoned, Matoched, Mariannaed hag en ol Jantoñned ha Jekioñned aral é vrnellat ne vè ket a bar d'er groagé aveit dian-

dellat en hugenauded nag a bar d'er perno aveit divé- hein er ber anal.

Ha kent pèl é saù kan-diskan getè hemb dihan; ou amzér e gemérant hembkin de hlubein ou anchenneu.

Hir bras nen dé ket ou soñnen : deu boz ha deu ziskan. Hir erhoalh é neoah aveitè. Ret é bout chonj é ma er ber anal getè :

*mar fal deoh hui men diméin,
Ur fakteur ne gonzet ket dein...
Perak enta, Elen,
Perak enta, me merh,
Perak enta ?*

*Rak ur fakteur get é chaucheu
Gousiehè me linsélieu
Guir e laret, Elen,
Guir e laret, me merh,
Guir e laret !*

Pep moéreb e chach d'hé zu doh en ton, doh er pozieu, doh en diskañneu. Bout e zo ré é krogein doh er poz ketan a pe vè er ré aral é tistern doh er poz devéhan; lod e ia buan ha lod difonnoh pé difonn. Hañni ne sel doh en eil ha keij-meij é ma getè pozieu ha diskañnieu, biskoah braùoh pé biskoah truhekoh.

Braù pé truhek, bourapl e oè en treu é Kervotéz en deùeh-sé hag eùè en nozeh goudé. Achiù e oè en dé ha deit en noz ha moéreb erbet nen dè chonj dehi distal doh er hañnerh hag er « menammereh ».

Dinéhans grons é er « venammerézed »; ou goazed

n'int ket. É mant a houdé ériadeu é furchal ivarheu ha fozelleu, é klah arlerh ou merhed.

Troieu kreiz-noz é tegoéhant é Kervotéz taul ha taul, paré ha paré, pennadeu térizion ru getè. Donet e hra ur baré de heul get pried er voëreb Fanchon; unan get pried Matoch; unan get pried Marianna.

Embér é ma deit rah priedeu er « venammerézed » hag, un herrad, é ma ber getè er voërebed. Paud diluioh é teadeu er hoazed eget ré er merhed.

Mar dé tré er bautred de zistill reih ha spis, ne spérant ket doh er « venammerézed » de huchal, de yrunellat, de spégal, ha ret é dehè plegein ha teùel d'ou groagé e ziveg èl doh ou fatér.

Huchal e hrant ne jauj ket temal nitra dehè en dé m'é mant bet ind, é léh ou goazed, é kizein é fri tartouz d'er hasour lihérieu ha lézennour er vro.

Brunellat e hrant a végad : « Émen é ma en droug mar dé ret, ur huéh, d'er bautred donet de zistag ou moézi doh « menammereh », goudé m'é mant bet ind kant kuéh, é chaboutat ou goazed a davarn Marion Kekah ? »

« Mé e houi-mé erhoalh, *matoñn* ! perak n'é ket chomet en oheheu-men én ou zoulleu plouz héneoah, e vusel Fanchon, me houi-mé erhoalh : Deit int de glah er lip, *matoñn* ! Rè abret é mant deit aveit er lip, n'é ket hoah deit é gourz. Boutet getè, *matoñn* ! boutet getè, ma tidérint ha ma tizrougeint. »

Ha hi goudé, get paud a voërebed, de voutein

« menammeu » get ou goazed ha de gañnal er soñnen dibar :

*Évamb-ni chistr ha laramb kaer,
Pe n' dé ket Job ér gér, o
Dihoallamb-ni doh Jan-Mari,
Doh henneh n'es brasan perdri
Marsé ean hun denonso,
Pechanj o !*

Dré forh derhel pen d'ou merhed, é ma diséhet anchenneu er hoazed; didérein ha dizrougein e hrant aveit lonkein ou lod « menam » ha kañnal « gé lanla » ou leuiné, én ul lod get ou groagé tré betag tarh en dé en trenoz.

De saù en dé é ma bet ret distern. Lipet e oè rah « menammeu » er voërebed.

O minourig Kervotéz, nag inouret oh bet hui ! Eih dé dohtu éh oh bet leuiné er « venammerézed » hag, un nozeh, leuiné er hoazed « menammerion ».

Pel amzér é veet bourapped er ré ne vourant ket bout éh ouilet.

MINOURÉZ

KERVOHON

Minouréz Kervohon, honneh e oè unan ! Paréz dehi ne oè ket. Bras ha koant e oè èl hañni hag ampert d'el labour guel eget dén. En dibab ag er merhed e vehè bet, e larè en dud, kenevé ma oè téchet de glanuat dré pep taul.

« Ne vehè hañni tré d'em merh, e larè minour Kervohon, dohton é unan, a pe ne vehè Intron er Voheréz éh obér el léz dehi mar a huéh. »

Klanuat ne hrè ket; mohet ne larér ket. Mohet e hrè èl arhul er manér. A vihan éh oè bet ur pen mohér dehi. Dalhet e oè bet pel amzér ér skol aveit hé didéchein. Hé zud e oè un tarh kalon dehè monet énep d'hé chonj hag ind groeit ou diskarg ar er mestrézed skol aveit hé divohérat.

Hag er ré-men e chonjè donet de ben ag hé didéchein get en amzér hag en oed, ha bochadeu treu kaer e larent diar buhégeh er plah de vinoured Kervohon.

Deviz e hrent liés dehè éh è ou merh ar huellat, éh è, a vlé de vlé, nebetoh ha nebetoh de foér Vohon hag é vezé berroh ber hé zroieu é bro er Vohereh. Hoah ur bléad benak hag é vehè bet didéch kaer er plah.

Plijadur e vezè get minoured Kervohon kleuet elsé

heijein pér milen diar ou flah, diar hé didé Chadur ar gresk.

Hé goarn e hrezant ér skol pel amzér beta ken ne oè bet troieu en trihuéh vlé geti. Nezé en hé digasanzant d'er gér, get el leuiné brasan, get er greden éh oè didéchet a gren.

Minour ha minouréz, dré bep taul, étrézè, e vourè deviz a zivout er halanted e jaujè hag e zijaujè doh ou merh.

Ne oè ket bet hir ou leuiné. Guélet e hrezant abret mat, diar ou goal, nen dér ket de ben get doustér ag ur pen mohér.

Krogein e hra énni ur pennad ker sot ma oè bet spontet hé zud hag éleih én ou léh. Unan hag en aral anehè e houlenè mar oè kleñued pé mohereh e hoallè dohti.

Tri dé dohtu é ma chomet én hé gulé hamb dihostal ur gir, na chakein un tam bouid, nag évet un dapan.

Ar en tach, éh oet bet un herrad aveit degas ar hé zro beleg ha médesinour. Ne oè ket bet neoh kaset kemen de hañni anehè, dré ne huélè dén très er marù geti, ha dré ma toujè er minour brudein éh oè kleñued Intron er Voheréz e oè staget dohti.

Seùel e hra er vinouréz de ben ketan er pearvet dé, lerhin èl en héaul, ampert d'er labour ha guiù doh en ol. Divohet e oè : torret e oè hé fennad. Spontet e oè bet a vitin é kleuet stankoh stank ha stertoh stert konz a zegas er sourzien ar hé zro.

Divohet e oè aveit ur chachad. Ne oè ket distaget er vohereh azohti. Liés goudé én eskem, é ma bet ocit é guéleu doh Intron er Voheréz. Ur huéh, diù ha tèr pep miz, éh è de zuat d'hé zoul-plouz.

En distéran dra hé zrechilè hag hé zaulè én tu aral d'hé arhulé aveit deu pé tri dé, doh ur chach. Van ne hrè na doh her labour, na doh alernadur hé zud.

Kaer e oè obér, nitra nen dè de ben ag hé mohadenneu; nitra ne dennè ur gonz anehi; nitra ne hrè dehi débrein, nag ivet, na donet tré, beta ken ne vezè goret ha tarhet hé fennad.

Sour a néhans e oè bet ar vinoured Kervohon get ardeu ou merh. Brudein ne vennt ket si fentus ou minouréz. Groeit ou devoè kas diarnehi er vrud n'hé devoè ket iehed hag en dud e gasè hag e cheleuè hé doéré get truhé.

Laret e vezè, get ankin, éh oè péhed bras ma n'en devoè ket plah Kervohon iched èl er réral ha ma ne oè ket tu dehi, doh en treu-sé, de zisoh a vout minouréz Kernant.

Néhansal e hrè enta goah-der-hoah minoured Kervohon. É klask er bihañnan droug ou devoè kavet falloh. É kuhet téch sot ou merh, en ou devoè groeit d'en dud kredein éh oè skoelit er plah d'ur hleñued dizanaù ha pelleit azohti avelsé er bautred iouank édan diméin.

Get bras tarh kalon ou doè gouiet penaus minour Kernant en devoè troeit kein dehi aveit klask, é léh aral, ur plah digleñuet.

On chonj e oè bet a viskoah diméein ou merh dehon.

Hag en dud e larè eùé : « Eurus e vo plah Kervohon get minour Kernant; erhat e vo minour Kernant get minouréz Kervohon. »

Hag un dé, minour Kernant e larè de vinour Kervohon : « N'hellan ket diméein d'hou minouréz; n'hellan ket kemér un dermeréz, na n'hellan ket. Droug pé ne vo genoh, éh an de lakat me chonj én ul léh aral, get ur plah e vo guel iehed dehi. »

Mouget e oè bet kalon minour Kervolon get er boén hag en ankin é kleuet konzeu minour Kernant. Ha neoah ne oè ket hembkin minour Kernant e droè kein de Gervohon : minour Kerbala, minour Kervénein, minour Kerdeg, hani Kerflour ha dek aral e hrè èldon.

A sul de sul éh a plah de gouhgroah, a vleuen de vleuen é huengam er pen; en oed e iè ar vinouréz Kervohon.

Kaer e oè kas duhont ha dumen atrakizion, darborion de jiboésat galanted, hañni ne chomè de vout koévratéit. Rah é larent : « Ur gaer a blah é minouréz Kervohon. Nen dé kin meit un dermeréz ha termeréz én un tiegeh, nitra goeh. »

Bras e oè enta néhans minoured Kervohon diar dezoned ou merh, pé kentoh, ar vrasat éh è dé ha dé. A houdé un hantér dousén bléadeu, é hrent, pep plé, duhont ha dumen, pemp pé huéh perhinded aveit didéchein ou merh.

É pep léh éh oent bet é perhinded ha guel get ou merh nen dè ket. Hag ind dilézet er perhindedeu get

er greden ne anaüent ket er perhindedeu e rekezè bout groeit revé chonjeu en dud.

Deusto d'er véh e blegà ou fen én ur chonjal éh ent, aveit er huéh getan, de zizolein téch ou merh, donet e hrant de gavet er person de houlen ali geton, d'en aters émen é jaujè dehè monet de berhindedat, de spizein dehè pé sant na pé santéz e oè mat doh er voheréz.

Boemmet bras é ma chomet er person doh atersereh ré Kervohon; ou davé e hra én ur laret dehè ne anaüè nitra de ésat d'er voheréz nameit gloëuennereh pen er vah.

« Ia, Eutru person, rè vras é bremen er plah-ni aveit asé er huelladen-sé. »

« Ia, minour Kervohon, ha rè hoann, ha rè dinér hou kalon èl perpet. »

Goudé guél minour Kervohon doh er Person, é ma hoah oeit néhans tud er plah ar vrasat. Hoah ur bléad benak ohpen, meüelion ha kemenérion ne séllezent ket dohti. Hoah ur maréad hag é vo daù dehi kouh groahein.

Ne oè ket a laret, mal e oè didéchein er plah; mal e oè davé Intron er Voheréz pelloh. Ret e oè klah sekour get en dud a pe oè dihellout kaer er sent. Ne vehè bet ataù nitra de gol mar ne vezehè ket kavet gounid.

Hag un dé, minour Kervohon, goudé bout kampouzet én é ben ol er chonjeu-sé, goudé bout sellet droug

ha mād peb unan anehè, e blom ar é arzaù én ur zistill é gonzeu gir ha gir :

« Ur horvad méh e vo ret dein rein dehi get un dianvézour. A huerse éh onn bet é spiein penaus konz a zegas beleg ha médesinour ar hé zro e zo bet dalbéh en dra guellan hag er buañnan d'hé divohet. Hama... (ha ean de sourein de zistill é gonzeu tam ha tam), hiziù ketan é tei er médesinour ar hé zro, ha, mar bè ret, en trenoze é tei er beleg. »

Kentéh èl en anderüiad-sé éh oè Eutru er Strinkel é Kervohon doh gulé er vinouréz. Obér e hrè lusk a glask hag anaùet hé hleñued hag hé droug. Hé sontein e hrè. Sellet e hrè doh poul hé arzorn ha paud a ardeu aral e hrè hoah revé é vichér.

Distrocin e hra embér d'er minour hag ean oeit ha laret :

« Hou merh nen dé ket klanù de varù, er minour. Kredein e hran é vo éseit dehi abret mat mar karet obér, hed ha hed, en asé guelladen éh an de spizein deoh.

« A ol er bochadeu treu e hellér implé aveit guellat d'hou merh, éh an de zispleg deoh en ésan hag eùè en dizroukan.

« Doh ret éh eemb goudé de dreu diésou ha poéniusoh. Sellet penaus é ma er hetan :

« Hé brelinsein e vo ret deoh, get deur fresk, tèr guéh en dé, de vitin, de greisté ha de guh héaul, beta ken ne vo éseit dehi.

« Brelinsset hé hemb truhé, get diù ha tèr seillad

sel taul, hag ohpen mar karet. Mar ne vè ket éseit dehi aben eih té, degaset kemen dein hag é tiférein deoh un asé aral poéniusoh. »

Diar er honzeu-men é ma distrocin Eutru er Strinkel d'er gér.

Er minour, hag en devoè er greden é vehè bet didéchet é verh get er horvad méh, e ia un herrad de ambrug er sourzien ar en hent aveit rein amzér d'é verh de zonet tré ag hé gulé.

Fari e hrè er minour. Er voheréz ne chonjè ket seùel. Hag er minour é huélet en doéré, saùet ur hoahad téroni édan é dok ha distillet dohton é unan : « Ne blégein ket pelloh : goah ar hoah é ma oeit hé fen boh; duoh du é ma hé deulagad hag aheurtetoh aheurtet de zigonz. Deusto d'er boén e zo genein, ret é dein sentein doh gourhemenneu er médesinour hag obér revé é zevizeu. Ne vo ket ataù kol aveidonn mar ne gavan ket gounid. Damb d'er labour hag édan volanté Doué ! »

Ur prantad arlerh éh oè minour Kervohon tâlet doh gulé er plah, ur seillad deur ién doh é dreid, ur glogé én é zorn deheu, ur bar buns én é zorn klei é vrelinsin er voheréz. Trohein e hra arnehi èl un dal.

Goal bèl ne voé ket en ésadén é tonet. Kaer e oè bet d'er plah sinal, garmein, huchal éh oè disiet dehi de vad, difranjal duhont ha dumen ha diskrabellat, brelinasadur e goéhè arnehi hemb dihan.

Doh hesk er getan seillad, épad m'é ma bet er mi-

nour é vonet d'er puns de dennein ur seillad aral é ma deit er voheréz tré ag hé zoul plouz.

En ur zonet én ti, ean hé hav plomet ar hé deu droed é tiséhein brelinsadur en deur diar hé horv. Un herrad goudé éh oè gé ha gei, ha hi de lakat hé liéneu de séhein.

Adal en dé-sé, minouréz Kervohon nen dé ket bet ocit kin é guéleu doh Intron er Voheréz.

Embér goudé é ta, hemb dihan, ioheu galanted é guéleu dohti.

Ur blé arlerh éh oè diméet de vinour Kerfetan.

Dé héh eured, oheh Kervohon e laré étré deu chistr :

« Bras é me leuiné hiziù : pried é me minouréz de vinour Kerfetan, un dén a vod. Ne talv ket neoah minour Kernant em boè mé choéjet aveit rein dehi. Iùin e vo geti ha genein ma n'en des ket lézet me chonjen de zonet de vad.

KRAMPOÈHERÉZ

KAH

HA

KEMENÉR

Ne vè ket flour get er merhed dé er hrampoeh, dé er bugad ha dé er forniad. Trehilein e hrant dé er gemenérion.

Ur maréad devéhan é ma degoéhet é Kerivins, ar un dro, krampoeh, bugad ha kemenér.

Mechérerion en nadoé, kerhet fur get hou hent, pé tret e vo en treu genoh !

Hui merhed, lardet dru ou gargatenneu de zuchentil er véchen pé ké hag iùin e vo genoh !

Fur ? Er gemenérion n'int ket bet; gargatenneu tuchentil er véchen n'int ket bet drueit.

Ké bras hag iùin dal e vo get groagé ha kemenérion.

Fur nen dé ket bet er gemenérion én un dé ken treboulek. É léh parein er groagé diar er flour, é heuiardant, é tekriant èl ré dal ha ré amoet.

« Un tammig éh omb deit ar en devéhat. Éh omb bet aveit chom é Kerivézen. Er chonj éma er gunér hiziù en des hun degaset tré betak Kerivins.

« Nen dé ket mah omb tudigeu melzin na moén a veg, naren é guirioné. Hañni anehomb neoah, ne hel fardein don ar viùans Kerivézen d'er gunér.

« Ne vè, duhont, d'er gunér, na « men champagn » (1) loèuet, « barbantéz » hantér poahet, « kalsoneu-koed », « autromeoh »...

« Biskoah ne huélamb-ni duhont liù er « fan », er « chilip chiléz », er « pi » nag er « hokardig ».

« Ia, azé é vè tret en treu d'er gunér. Er « mén champagn » hag en « autroméoh » é tichen aziar er « fok » e vè kalet, haval mat doh pri; er loé e chom plom abarh èl ur gegel doh skoé un néeréz. Ké e vè getè d'ur banig « chiléz » e vehè ret dehè lakat aveit ou blotat. Doujein e hrant lakat deur erhoalh énnè. »

« Mar da biskoah er mod de huerhein deur é vo pi-nùik « misoned » « kourd ha goem » Kerivézen. »

Epad lostad diambrennek ha geuiart er hemenér bras, é saù droug grons é merhed Kerivins. Téroni ru e oè getè é kleuet Joel Kerdilor é tigaréin ou dalé ar ur geu ken diharak. Gouiet e hra en ol penaus kemenér erbet ne zispleg é dorchen érauk kourz en adlein.

Téroni ru e oè getè é kleuet chakein elsé tud a féson hag é chonjal é vehè bet ou zro en trenoz de vout daskenéet ha dambléet.

Hoah éh oè bet droug get er groagé é huélet Joel

(1) Girieu ag el « langaj kemenér »; *mén champagn* = ioud gunèhtu; *barbantéz* = avaleu-doar; *kalsoneu-koed* = Leah trenk berùet; *autromeoh* = ioud mel; *fan* = amonen; *chilip chiléz* = souben Leah dous; *pi* = chistr; *kokardig* = uieu; *fok* = tan; *misoned* = bugalé; *kourd ha goem* = priedeu.

Kerdilor get é rumad kemenérion é tispieg é dorchen én ti tan é léh hé dibun ér méz, é dishéaul er gué.

« Ne oè ket forh jaujapl, emé Joel, dispieg stal é rumad én ti-tan; met ne oè ket tu dehon d'obér en ur mod aral ! er choberd e oè staget dohton ha ne oè ket, é kreiz en aùel, aveit harz doh iénadur en amzér. »

Groagé Kerivins e chonjè kentoh éh oè bureh er hrampoeh e oè é stagein dohton. Er vestréz, hi, é huélet kement a ardeu get er hemenér moén, e zistern doh hé bras krampoeh aveit monet get hé merhed de heul er bugad d'en auglen hag e hra d'er vatéh chom ér gér d'obér krampoeh ha de zerhel mât d'er gemenérion.

Mar oè bet droug get matéh Kerivins bout staget doh er hrampoeh, nen dé ket ret er spizein é mod erbet. Tro er vatéh e zo sentein ataù ha dalbéh.

Aveit hé lod deùeh, kleuet e hra divégein ar er hrampoeh hag ar er hrampoehézed er ribardenneu kaer ha truhek tennet diarnèhè a houdé pen ketan er bed. Bras ha bihan, ol é sourant, ér rumad kemenérion, de gas ha de laret :

« Er hrampoeh ne talvant ket mui nitra; guiroh é ne vè ket mui groeit anèhè; nien dé ket mui krampoeh e vè groeit met goastelleu. Doujein e hra er merhed ou foén; doujein e hrant glubein ou golheden. É Kerloreu ne dañouizér ket mui er bled; nebetoh é fard en dud ar er hrampoeh; pelloh amzér é tarbar er varhadoureh. Merhed Kervorin ne houiant ket meskein er bras; ré Kergunéh ne houiant ket lardein el

léderéz. Mateh Kerhoed n'en devoè ket hé fârez. Tèr krampoehen diar pedèr e zarnè sel taul. Dén ne vezè bammet eùé mar ne gavè ket tu de « hourdein » (1), a houdé pemp pé huéh vlé é ma é klask é pep léh... »

Biskoah, én hé buhé, matéh Kerivins n'en doè groeit krampoeh truhékoh. O ! p'hé devehè kredet, hé devehè diskarget hé bras ar ben er hemenér pé fardet hé lardoér én é doul gargaten. Ne oè ket neoah kleuet dehi dibunaden er gemenérion pen-der-ben.

Troieü kreisté, é lost en ti-tan, pen er hemenér e vezè saùet dré pep taul. Deurennein e hrè é veg doh er chonj e horè én é ben a vitin, penaus en devehè mirennet get krampoeh lardet.

É gonzeu n'ou doè ket toullet de nitra kin.

Met kaer de Joel sellet ha gortoz, ne huélè ket très d'é viren hoanteit. Ne oè ket bet lardet krampoeh dehon muioh eget d'er vistr; krazet e oè bet dehon, èl d'er réral, goastelleu de geijein get leah trenk pé get leah amonen.

Er chudelladeu goastel e stedè ar en daul. Merhat éh oent aléjet aveit en ol. Ne chom ket mui pèl er hemenér én arvar. Aters e hra er grampoéheréz :

— Leah trenk hou po hui eùé get hou koastel ?

— É guirioné, er vatéh, ién e vehè hou leah trenk d'em chifernadur; leah ribot e jaujhè guel doh me choberd.

Joel ne vennè ket muioh a leah amonen eget a leah

(1) diméin (lang. kemenér)

erbet aral; goulen e hra anehon get er greden ne chomè ket mui krampoeh lardet e hoantè ha nann nitra kin. Seahet é de gonzeu er vatéh.

— Bout e zo hoah leah amonen aveit unan, emé er vatéh.

Nag é vehè bet pladet er gurun ar é ben ne vehè ket bet goah dehon. En un taul é ma dueit d'é selleu ha kollet er gonz dehon.

Abret neoah é ta d'é hargaten fichal muioh eget d'é vizied. Nezé é ma bet ret d'er grampoéheréz strobellat doh er lostad devéhan.

Krog e hra Joel en é iéh marmouzek, én ul lod get é ganlabourizion, èl ma hra perpet er gemenérion aveit penfollein en ostizion e vè droug getè dohtë.

Un herrad ne gleuér getè konz nameit a « vaen champagn » a « helkez korn » (1) Kerloreu, Brambiz ha Kerhaleg; a vureh « fan » brein Kervotéz hag er Huern; a « galsoneu koed » ha « gourien voén » Kerdeg; a « hrahig » aùelet en Derüen-Doul; a « chilip » tret Pen-er-Prad e hellér débrein d'er gunér èl dé sul er Lard. Ne oè pârez nag én ihuern nag ar en doar de « véien » sklouf Kervén na haval de lous « kourd » Kerpoul e lonkè guinègr ha deur aveit amerh « pi » er bléad. Ret e vehè obér tèr guéh tro en doar aveit

(1) *Kelkez korn* = bara; *gourien voén* = ioud kerh; *Krahin* = kig moh; *véien* = ur plah; *kourd* = goaz; *pi* = chistr; *biochennek* = kouskeréz; *kahart* = pal; *kaponed* = pautred; *kisgous* = laer bouid.

kavet ur « hoem » ker « biochennek » ha ken « kahart » èl hani Koèdan, e vezè bamdé é lipat hulér hé cheminal de frintein « barbantéz » d'é « haponed » ha « véienned »...

Tré ma oè er gemenérion é tibun ou honzeu marmouz, éh oè kollet hé fen hag hé spered d'er grampoèheréz. Lédein e hrè hé hlogéiadeu ar er grazeréz; ou skruillein e krè ér ludueg; palon erbet ne gerhè; krampoèhen erbet nen dè de vâd.

Alfaudiz kah en ti e achiù marmouzerah er gemenérion hag e den er grampoèheréz a boén. En ur huélet ne spiè ket hañni dohton, er hah e ia ar ur chudellad de zivârein er hoastel anehi. Ha Joel de vru-nellat :

« Hola ! er vatéh, kam é hou lagad mar nen dé ket dal ! Saüet un tammig hou spi diar hou tidañnérieu ha harzet hou « ksigous » brein diar er chudelladeu. É ma é seüel er pep guellan anehè.

« Hola ! er vatéh, ne gleuet ket ? Kent pèl é vo oeit rah en druoni geton... »

Er grampoèheréz e saü hé fen, deulagad divarhet dehí, en huiz é tapennein hag é tivir doh hé zâl :

« Flouroh e vo é bañnen ha druoh é biroñnen, mar da er suèu geton, emé hi. »

Ha hi distaget ur balikennad ar boukil er sklouf. Ha kentéh hi degaset ou chudelladeu d'er gemenérion.

Damorant er hah e zegoéhè get Joel. Hag er hemenér de voutonein é veg én ul laret :

« Kleuet, er vatéh ! ne vo ket droug genoh mar ne

grogan ket é me chudellad. Ne « gousein » (1) ket anehi. Nen dé ket ma verzinan dohti én ur chonjal é ma oeit er suèu anehi get hou kah brein. Én ti-men ne vè ket bamdé ag en druon brifen er hemenér; met seüel e hra me halon a pe vè ret dein monet ar zamorant ur hristén. Donjér e za dein doh damoranteu chas, iér ha kehiér. »

« Hé dèbret pé ne hreet, kalz ne vern dein-mé. »

Ha goudé un daüaden :

« Mar karet goastel séh, éh an de rein deoh hou koalh ? »

« Gouiet e hret, er vatéh, bout onn bet doh el laret deoh abennik, n'hellan ket dizérein goastel séh. Chom e hrant ar me halon èl golhedenneu ronsed ha feskenneü plouz segal. »

« Ret vo deoh nezé chom hemb predein. Oeit é rah el Leah ribot ha n'hellan ket chomel de andellat ha de harchennat dohoh a hed en dé. — Ha marsé pe vo gouli hou sah-kov é vo dinerhet hou peg de chakein en dud a fèson. »

Ha hi distrooit d'hé hrampoeh.

Kent pèl, goudé bout bet kleuet poul é galon é touleïn get en nan, chetu Joel ha kroget ér goastel séh ha kavet en tu de lonkein un hantér dousén.

Mar ne chom ket er goastel séh ar bouil é galon, é chom abarh un torad téroni de horèïn doh ré Keri-

(1) *kousein* = dèbrein

vins. Tu e glaskè d'en diskarg ér méz. Er havet e hra kent pel.

Troieu en advéren, éh oè er gemenérion én ti ou unan kaer. Oeit e oè er vatéh d'er séhereh bugad, her bràs arnehi de bellat doh marmouzed hé mitiniad ha d'en um gavet en ul lod get kristénion.

Siouleit e oè get tuchentil en nadoé. En alfaud kah e za hoah er chonj digampen dehon de zonet én ou mesk de andellat dohtë ha de rein dehè en tu de dorrein ou zorad ongen.

Laret e hra Joel :

« Ha ! mil ha mil pen kah ! Mât e hues groeit donet de hoari dohein. Éh an mé de fardein un huizaden arnoh. Furoh e veet goudé hag hou mistr genoh !

« A pe oeh, er mitin-men, é fardein hou fri tartous ar blein me chudellad, é hoarhè hou mestréz de darhein, kentoh eget hou kas d'el logod; ne gavè ket nitra guel de eilgonz dein é vehè bet goudé, flouroh hou pañnen ha druoh hou piroñnen. Dobér e hues a suèu. Tret oh èl falh en Ankeu, mar nen dé ket hou suèu hui én hou tiarbarh èl er gored ! Hou plèuen e zo séh èl a pe vehè golhet get dizolh diar rad. Ne vè ket forh dru en treu én ti-men na d'er loñned na d'en dud; met hui e rekezè hui gouiet n'onnn ket mé taulet de lipat damoranteu dén erbet, nebetoh hoah ré kihier.

« Ur poulkilad deoh aveit furat deoh hag ur penderèr deoh ér ribotad kampennet-men aveit druat ha flourat amonen hou mestréz. Gellout e hrei goudé deviz mar vè huek damoranteu pologed kah ! »

Ha saùet Joel aziar é dorchén, distaget un taul goalen ar souk er polog kah, trohet é huitel aùel dehon hag er fardet ér podad koèuen. Ha can goudé koégnellet ar ur bank, doh lost en ti-tan, er ribotad èl ma oè agent, hag el lézet dizolo, aveit lakat marù el logotour ar goust é alfaudiz.

Tremen e hra goudé deùeh er hemenér hemb doéré erbet. Pèl arlerh m'éma didorchennet er gemenérion é saù er filaj é Kerivins. Peb unan e grog én é labour : er bautred e zo ar en hachereh lann; er grogaé e zo plomet ou hegéliu dehè; é ma en diegeréz é veskein hé ribotad.

Adal er stokadennou ketan, é chom er veskeréz bammet kaer é kavet er hoèuen ker kalet ha ker sonn édan hé bah. Ne sel ket ken tost.

« Divréh en dén, e chonj-hi, e vè hantér hernet ha marù, arlerh un deùeh bugad. »

Kent pèl neoah ne hel ket miret a laret :

« Ne houian ket petra e hoal doh en amonen-men héneoah; kalet é èl d'er gouianù; un aneh e vehè a pe vehè mesket ha tolpet ken abret. »

Ha hi saùet er volet de huélet penaus é ma mesket. Arlerh un dramsél ar en diarbarh é vrasa hé soéh :

« Mesket é én ur péh ! Mesket é én ur péh ! »

Dén erbet én ti ne gompren penaus é ma deit er ribotad é ker kehetig amzér.

« Doué, emé er vestréz, en des truhé dohein arlerh men deùeh bugad. »

Ha hi de blom aveit dileahein ha mérat en amonen. Spontet é d'er strouillennad e den én un dornad.

« O, men Doué ! petra e dennan-mé amen ? Deit de huélet. »

Ha goudé ur sel, é spont merhed en ti ha mitihion. Huchal e hrant én ul lod :

« Er hah é, mam ! Er hah é, er vestréz ! »

Ne oè ket a fari. Er hah e oè. Embér é kavér pen de zoéré er véereh. En nozeh-sé éh oè bet kaset arlerh er gemenérion é Kerivins ! Epad er filajad-sé é reka bout kornet diskoharn Joel Kerdilor.

Kant ha kant tra e oè bet tennet ha devizet diarnohon ha kant ha kant tra faitus ha truhek koanteit dehon.

Er grampoèheréz, e oè chomet goapereh er hemenér a skour doh hé halon, e droh er ribardennereh én ul laret :

« Mar ne vè ket droug get er vestréz, er leah ribotmen e iei, arhoah vitin, é boelleu Joel, é Kerivézen. Damoranteu kah nen da ket geton. Divelzinoh é doh blèu kah. Gouiet e vo mar chomant a dréz ar poul é galon, èl goastelleu Kerivins :

Ne vè ket a vonah

Ne douzér é gah ! »

En trenoze vitin é ma kaset el leah blèuek de Gerivézen na berùet é de baré Joel aveit ou lein.

Er hemenér bras e saù ihuél é loéadeu, ou zro, ou distro. Ha ean kent pèl de huchal :

« Ne gleuet ket, er vestréz . Ne gleuet ket ? N'en

des ket sileu én hou tiegeh hui, krédan. Ne saùan meit pan buoh ar me loé diar me chudellat ! »

« Kleuet, Joel, leah hou chudelladeu hui nen dé ket bet goéreit na silet amen. Mateh Kerivins e zo deit er mitin-men de zegas demb aveidoh leah ribot fresk en nihour.

« Laret hé des demb hou poé hi garchennet hou koalh abalamor n'hé doé ket leah amonen de rein deoh déh.

« Grad vat e houian de ré Kerivins bout reit demb en tu d'obér plijadur deoh adal er mitin. »

« Kleuet, er vestréz, emé Joel, ne zèbrein ket me chudellad. N'em es ket hoant er mitin-men... »

ARAUK, TURON !

ARDRAN, FANCHON!

Parréz Lankoed e oè ur barréz dibar ar en doar.

Deur er mammenneu anehi e vezè huékoh, flouroh, kaeroh eget deur mammen erbet aral...

Duzé en tad mouialh e huitellè kant kuéh braùoh eget é léh erbet kin.

Ne oè ket a bar d'er hoazed ha groagé anehi.

Ha, duzé, é vezè kavet, ar en ol, ur gorad merhed — hantér groahed-hantér plahed — hag e oè drest en ol, bleu flour ha kaer ur barréz ken dibar.

D'er gorad merhed — hantér groahed-hantér plahed — éh oè bet begeu fal é rein un morhanù dibar eùé : « Bonseured strakel. »

Kent monet arauk get lod ag ou doéréieu kaer, éh an de spézein penaus ha get più é mant bet badéet elsé.

Un droiad éh oent bet éh obér, én ur barréz aral, pèl, pèl, é sigur perhindetat, é guirioné... aveit um ziskoein ha foèuein ou milon, pèl, pèl, pèl doh ou ferson.

Droug ne oè ket marsé... marsé... én doéré... (ha de huélet ?) mât merhat ker bihan. Ataù, braù é mant bet tapet. Éh et de huélet.

D'ou distro, é kalon lann vras Brélekan, lann digor, diské, displeit, hir ha ledan, é tarh arnehè, én un taul,

ur barrad arnan dal, get aùél, luhed, gurun ha poulladeu deur ar boulladeu deur épad pedèr troiad orloj.

Ne oè ket, duhont, ur bod lann de zistaù dohton, ur harh de glah un dihlaù étaldi ; glaù ! glaù ! glaù !... deur ! deur ! deur !... un dihlann !

En ur gloah lagad éh oent bet glubet, straket, fan-kigellet ma oè ohpen un druhé ou guélet. Ne oè ket, ar ou hrohen, un huénen ha ne oè ket béet tèr guéh é léh unan.

Er gurun a pe oè didoroñnet, en nean digamoulet, hag er glaù dihañnet, é rekina en hantér groahed, en hantér plahed hoah muioh. Ivér é, pe vè er horv glubet ; ur péhed ne vè ket neoah.

Hañni anehè, é guirioné, ne hellè temal en aral aveit bout bet hé degaset édan en tarhad deur dal, get ur fal chonj. De guh-héaul, en anderù kent : rezi de gaer ; de saù héaul en deùeh : rezi de gaer. « Damb de vrenchen, merhed ! » e larent ind unan d'en aral.

Perak sourein de rekinat, de échevéat ? Ne gavehent ket, én ou filordigeu, dén d'ou hujautal, d'ou bahatat...

Marsé, eùé, é vehè bet guel getè, aveit torrein ou fennad téroni, kavet unan benak de doroñnal, de hujautal ha de letat dohton ha marsé, ha marsé de.... grabisat.

Sourein e hrent de rekinat. Perak ? Cheleuet en doéré get Fanchon.

« Ha nezé é vo ret demb trézein penhér Kerlokoal, édan fri klohour beboér er chapél, e vè perpet kafourchet ar é drezeu, de hortoz en doéréieu. Éh et de

gleuet er milon é huchal ar hur lerh : « Flak ! strak ! strak ! flak ! »

É guirioné, truhék e oè doéré er plahed. Kleuet e vezè getè trouz ur velin é valein avaleu kri de galon miz est, met dek ha uigent kuéh kriùoh.

« Me heh Fanchon, n'é ket ur péhed merhat d'en dén bout glubet ; n'é ket ur péhed muioh dehon bout get dillad glubet éh obér « flak ! strak ! »

— Marsé ! ... met ne vouran ket ma vè groeit goap ahanonn....

— Goap ahanoh ! Penaus ha perak ? Sellet hui, Fanchon, ne oè ket rezi erbet en nihour d'en doéré-men.

— Nag arlerh, Turon ?

— Hag er mitin-men ... lusk, rezi, seblant de amzér gaer....

— N'onn ket é poén, Turon ! Ne vouran ket ma vè groeit goap ahanonn. Hag é vo tuchant klohour chapél Kerlokoal, ar é drezeu, é fri én aùél, é klah dañné d'obér goap ag er geih tud. Ha lézet-ni geton get hun flak ! strak !

— Guélet e vo, Fanchon !

— Guélet e vo, Turon !

Éh oè er huirioné get Fanchon. Pen dé bet deit er berhinderézéd é penhér Kerlokoal, éh oè klohour er chapél kafourchet ar é drezeu, é fri én aùél, é fouéhata d'en doéréieu.

— N'em boè ket laret deoh hui, Turon ! Kollet omb get hun flak ! strak !

— Guélet e vo, Fanchon !

— Guélet e vo, Turon !

Un taul lagad, un taul skoharn ha chetu klohour er chapél é ridek de son er hloh aveit gerùel tud er penhër de zonet de huélet neüéted flak ! strak ! merhed dibar parréz Lankoed.

Er goubañner-sé, éh oè bet badéet hantér groahed, hantér plahed parréz Lankoed : « Bonseured strakel ! »

Goap ru dal é bet getè.

Marsé, é Lankoed, é vezè er strakelled doh um bakein é karanté Doué, marsé, marsé ; marsé é karanté en nésan, adal ma ne vezè ket en nésan é chom é Kerlokoal, bro ou zadpèroñned ha mambèroñned. Un toullad goap e lardent énep dehè a houdé ou ferhinded strakel, met un dra reih ha splann de huélet e oè penaus, étrézè, ne oè ket na lusk na rezi d'en um garout ha d'en um bakein en eil hag égilé.

Bout e oè, drestol, un diskrap bras étre er hroahed strakel aveit bout, peb unan anehè, deitoh pé deit get er person.

Er person e saüé de vitin, e iè d'é hulé de noz goudé bout groeit treuigeu é zeùeh, ha ne huélè ket nitra é doéré hoariou er strakelled, pé ne hrè ket van ag ou guélet. Éaññ éh è get henteu é labour, èl un tén, ha guéh erbet ne chonjè klah pen de andelleu dal er ré aral.

Bout e oè diù, drest er réral, brudet get ou hoariou dal : ur Fanchon hag un Duron.

Éh oent é chom en eil étal égilé, porh oh porh, ha dor oh dor. Haval e oè ou dillad, lod ag ou ardeuigeu dévosion. Ur ioh treu e oè dishaval én ou fenneu, abalamor dehè biùein én digaranté en eil é kevér é gilé.

Un toul doéréateréz e oè Fanchon. Klah e hrè pen d'en ol neüétedeu. Rah ou gouïè. Rah ou hiré ha bis-koah ne vezè hir erhoalh en deùeh de glah, de gleuet, de zoéreat, de hirat, de vrasat en doéré. Abret e saüé, devéhat é toulplouzè ha dalhmat é kavè rè ver en deùeh.

Turon, én eskem, e vourè toulplouzat. Abret é pariùè hé deùeh ha, devéhatoh pe devéhat, é vehè bet guel geti donet tré pep mitin.

Overen er person e vezè é hent en diù strakel. Sourik devéhat é vezè aveit Fanchon ha sourik abret aveit Turon. Ou diù éh oent bet é tovein ou drougig d'er person. Sourein e hra goudé en digaranté étre en diù strakel.

Er person, dén en ol, é léh bout dén ur Fanchon pé un Duron, ne hra ket van erbet ag ou hatarelleu hag e lar é ovéren d'er hourz ésan d'en ol.

Hag en diù hroah kredet éh oè er person é hoari en dal dehè.

Met bout en des speredeu luem ha digor er strakelled. Éh et de huélet.

Overennein e hrè er person doh ériou orloj en iliz, e vezè lakeit de gerhet doh en héaul.

Ha Fanchon, un dé de laret d'hé santéz :

« Men Doué, santéz Barban ! n'é ket diés lakat er

person d'overennein bamdé un hantériadiad pé un ériadiad abretoh. Un hantér tro, pé un dro, d'er spleiten vras ha chetu é vo mât me zreu-mé... Goah de Duron mar ne dap ket nitra a dreu er person. Met, é guirioné, kerklous e vo hé zreu. É léh donet de « soubein goleu » d'en iliz épad en overen, èl érauk, é vo guel én hé zoul plouz get hé sam huen. »

Ha hi, pep suliad d'anderù, de hoari doh spleiten vras orloj en iliz, ha d'hé boutein arauk get un hantér tro pé un dro pen-der-ben.

Ret é spizein é vezè, er luniad vitin, person ha klohour dihentet de ardeu Fanchon, hag er strakelled aral ar en ol.

Sourvoémet e vezent é huélet un orloj ker fur bamdé, é hoari en dal hag é vrenchen pep sul de noz.

Sourvoémet e vezent d'en doéré, ha neoah ne glas-kant ket pen dehon aben kaer.

Hed er suhun é labourent doh ér ardeuek Fanchon ha d'er sadorn d'anderù, a pe vezè cherret dorieu en iliz, é vezè lakeit en orloj doh ér en héaul, ha labouret e vezè doh honnen aveit gopéreu hag overenneu. Hag arlerh ... brechen Fanchon hed er suhun.

Er geh Turon, hag éleih a réral én ul lod geti, get ardeu Fanchon e gollè rah ou dévosion d'el lun, hé darnè bamdé, betak er sul ! Rè abret e vezè aveiti hag aveit er réral.

A pe vezè Turon é troein hé mekenér aveit monet d'en overen, é vezè Fanchon é troein hé hani aveit berùein hé hafé érauk monet de varhatat en doéréieu.

Person, klohour, Turoned, Matoched ha rah er strakelled aral e déré doh ou orlojeu hag orlojerion. Kollet e oè ou fen dehè kin nameit de Fanchon hag e saùè hé bourdillon get héh orloj e gerhè éañ get hani en iliz.

Hag er strakel Turon, dor-oh-dor get er strakel Fanchon, digoret hé lagad klei ar ardeu en doéréateréz ha hi, d'hé zro, arlerh en amioteréz, de labourat ar en orloj ha de droein er spleiten vihan un ériadiad ardran.

D'el lun vitin ha d'en déieu aral, ne vezè ket mui na pen na lost d'en orloj. A pe soñnè pemp ér é vezè er spleiten vihan ar huéh ! D'er merh é soñnè pedèr ér hag é vezè ataù huéh get er spleiten vihan...

Ne oè ket mui a gerhet de hañni get en orloj, nameit de Duron. Truhek e oè poéhereh er ré aral.

Bout en des speredeu luem er strakelled ; bout en des eùé er bersoned.

Digor e hra person Lankoed é lagad deheu ar ardeu er strakelled, hag, un anderùiad, é kav Fanchon ... un orikel alhuéet ar gredans en orloj.

Ha goudézé é ma bet fur orloj Lankoed.

Ne vezè ket mui éh ardeuat dohton :

Fanchon, aveit el lakat de laret : « Arauk, Turon ha person ! »

Turon, aveit el lakat de vrelobiat : « Ardran Fanchon ha person ! »

Eañnet e oè d'er person.

LANLIRON

MORILLONNET

GET

UN

TOULLAD

Ur ieu de noz é larè Job Lanliron d'é voéz Janton :

— Kleuet, er voéz, arhoah é ma chonjet genein monet de foér er Hroahed.

Soéhet bras é Janton é kleuet é gonzeu ha hi saüet hé deulagad ar hé Job aveit en aters :

— De foér er Hroahed, arhoah ! Ha de betra, laret dein ?...

— De betra ? er voéz ! De betra ? Aveit paud a dreu. Ketan pen, er voéz, chetu guerso nen don ket oeit tré a me loj aveit guélet penaus é tro en doar...

— Bihañnoh é toulladet !

— Bihañnoh é toulladan, er voéz ! Taüet, er voéz ; chetu ur blé nen don ket bet na mèn, na sanson.

— N'hellet ket mui !

— N'hellan ket ! Guiroh e vehè laret ne vennen ket, é ma guel genein sentein doh er sourzien ; é ma guel genein forhein mem boelleu a chistr, kentoh eget brèuein men diùhar get er guentr. Chetu ur blé tuchantig, er voéz, revé gourhemen er médesinour, n'en des ket bet un troed dein é tavarn erbet ha nen don bet tronset de varrad chistr erbet...

— Hag é ma mal deoh monet de gargein un toullad

e vo ret deoh chom, ar hou kulé, de horein deu ha tri miz goudé.

— Mé el lar deoh, er voéz, ne doulladein ket, ne vèuein ket, ne ivein ket. De foér er Rouañné, é marhad er moh, tré ma vè er hroah get hé zèr broh, éh a Job ha Iehann de chistrat ha de laret kaer ; de foér Fichig é vè ret fichal aveit lardein de Verh el Lard ; de foér er Hroahed éh ér de huélet mar da er Goukou get er Halleued. Hag, ohpen, ur ré pé deu a voteu é ma chonjet genein monet de glah, aveit lakat de sêhein aben er gouianù.

— Mechal mar dé ret deoh hui obér tèt lèu aveit kavet ur ré pé deu a voteu ? Disul devéhan é helleh kavet anehè ha disul ketan, get hou troiad overen, é helleet hoah kavet ré ral.

— Boteu hur borh-ni ne vent ket ken difistur !

— Laret é ma guel genoh kol un deùeh aveit monet de sammein ur horvad chistr tèt lèu ahanemen. Hag, é guirioné, mal bras é deoh toulladein a neùé.

— Ne hrein ket, er voéz !

— Nitra suroh, é tei unan genoh. Dizoéet oh a houndé ne sour ket mui arnoh brèuereh er guendr hag er pistigeu.

— Me lar deoh, er voéz, ne vèuein ket, na ne hrein !..

— A pe vè me Job goalauzet ha brèuet d'er guendr, nezé ne sel ket mui doh er chistr ; met aben a pen da guel geton, nezé é ta hoant d'er menandour de lipat arré !

Ur ré pé deu a voteu e hoanta de gaout ; gellout e

hra kavet anehè é toul é zor, hemb dismant amzér, hemb fondein blank erbet, étré moned ha doned overen er sul ; guel é get en oheh kol un deùeh ha monet de glah é dreu de Gemperlé.

— Difisturoh e vè er boteu duhont, er voéz, ha marhadmatoh.

— Huitelleu de glah digaréieu !

— Ne glaskan ket digaréieu, met un taul mat d'obér er marhadeu. Aben kreisté é vein deit éndro.

— Chomet de doulladein drézé betag en noz, hag hénéoah, èl er Latiraed, hui e iei de zihor hou toullad de greu er moh.

— Kleuet, er voéz, ur mat onn bet de charéat chistr ; ne anaùan ket hañni tré dein azivout en doéré ; met n'hellan ket mui ha ne vennan ket mui. Kousteléet dohein é vein deit d'er gér aben kreisté, get mem boteu ?..

— Get un toullad chistr aben pé arlerh kuh héaul.

En trenoz, é ma Job Lanliron é marhad er boteu ; monet e hra ag ur bern marhadoureh d'ur bern aral, ha chipotal e hra ériadeu hag ériadeu dohtu.

Gounid e hra ur blank pé deu get é chipotereh hir, met cherreh e hra er virùidig ar un dro.

Neoah, me Job ne chonjè ket monet d'en davarn aveit hé distag ; ne vennè ket kol é goustelé doh é voéz, ha can aveit kemér en hent eit distrocin d'er gér aben kreisté, divèu èl astel ioud é Janton.

Èh oè er heh Job, é voteu a skour doh pleg é élin vréh klei, é vonet tré a gér, a p'um gav fri-oh-fri get Iehann Latiron, ul lipour chopineu dibar émesk er ré dibaran. Paud a zeùehieu é mant bet guéharal é vali-bouzein taulieu en tavarneu. Guerso n'ou des ket um huélet ha ne zivourant ket a um gavet :

— Chouch oh rah *tout* rah ?

— Biskoah guel. Ha hui, diboréet oh tré bremen ?

— Me gav genein. Chetu un naù miziad benak mah onn diboéniet.

— Guel arzé ! N'en des ket a bar d'er iehed.

— Guir mat é, get henneh ne skuéhér ket.

Hag ind devizet, devizet ar ou zreuigeu, hir amzér ha deit d'un davarn d'obér ur chouk, kent um zisparti, ha de lipat chopinad arlerh chopinad.

Hag ind lipet troiad arlerh troiad. Arlerh troiad Lanliron é ta hani Latiron ; ne gerhér ket ar un troed ; ne vè ket trohet en doériefieu dré en hantér...

Deviz e hrér hag ivet e hrér. Lanliron ne chonj ket mui é guendr é ziùhar, nag é pistigeu é zigroézel. Ankoéheit é dehon kemmau er médesinour, hag ankoéheit é goustelé doh é voéz.

Ha chetu é ma er heh Lanliron ivet, mèuet ha toulladet, met toulladet tré ha tré betag é ankoé. Oeit é kreisté, hag en ahoé, ha Lanliron ne "zidavarn" ket, ha kanderhel e hra de lipat ha de gargein.

Un ériad benak érauk en noz, a pen dé bet skarhet é ialh, é ma bet deit Lanliron er méz ag en davarn aveit distrocin d'é hent.

Ponér é é sam boteu ; ponér é sam chistr. Difonn é ta hag éh a. Na bout é ma trevariet é zeulagad, é tiforh é hent doh hani er ré aral, ha ne fari ket é kroéz hent erbet.

Ha hoah ne vehè ket bet pel é seùel hag é tiskar é hent, kenevé ma stanù a glei de zeheu, ma tennè ardran kement èl mah è arauk, ha ma pozè, dré bep diù huéh, de zistag predegeu ha divizeu.

Deit e vehè bet eùè d'er gér, érauk en noz, kenevé d'un hun é ma bet oeit d'obér, é unan, é fozelleu Rosgran, goudé bout souret rè de stanùein get é hent.

Ne vehè ket bet hoah grons rè druhek en droug, aveit Lanliron, kenevé d'ur baré kalvéion en um laka de hoari en dal dehon.

Adal m'é ma bet er vechérierion doh er guélet é veskellat, é seùel torgen Rosgran, adal, drest pep tra, ma er guélant é veldivellat ér fozel, é larant unan d'en aral :

« Ret é hoari un dro feitus benak de Lanliron érauk ma tei tré ag er fozel. »

Hag ind de glah ha kavet, dichennet étal en toulladour ha duardet dehon, tré ha tré, é fas hag é ben get ou linen roltet. Er vechérierion, é sellet dohton, e laré en ur hoarhet : « Ne vo ket kavet, é bro er vorilloñned, hañni erbet duoh egeton. Avelmen é rekehè distrocin de gavet é Janton. »

« Naren », e lar lod aral, « hoariamb ha deverramb get Lanliron ; met ne drelatamb ket é Janton. »

Hag ind um gleuet en ur vonet get ou hent, aveit

deverral get er heh Lanliron hag en dizuardein érauk er lézel de zistroein devat é dam Janton. Hag ind distroeit de gavet Lanliron.

Ne gavezant ket kin, en dé-sé, a hoari nag a zeवरrans get Lanliron. Oeit e oè én hent, hemb gout d'er vechérierion. Met truhék é bet en treu goudézé get é Janton, a p'en dé bet distroeit d'é benhér.

A houdé guerso éh oè é voéz é vourboutat ar é lerh : « É doullad e zegaso hoah geton hiziù, er prei ! Gouiet e vè pegours éh a tré ; hañni ne houï pegours é tistro. En nihour é konzè a gousteléein é vehè bet ér gér aben kreisté ; guel e vehè bet dehon konz a greisnoz ... pé a zévéhatoh...

Ha deit Lanliron én ti get é sam voteu hag é govad chistr.

Ha ean de ziskar é sam voteu, én ur zatouillat d'é voéz, ne hra van erbet anehon hag e gandalh de dourhellat ardro d'hé uéled.

— Ur blank hantér, er voéz, guel marhad é ma bet lézet genein pep ré boteu...

— Get deùéhieu sord-men é ma prénet deoh hou tachen é ber amzér ! Aweit pinùikat ne vè ket a bar d'er ré e gol ou deùeh hag e zismant deuzek pé huezek real aweit gounid, pé é sigur gounid ataù, tri blank ar ur marhad.

— Taùet, er voéz ; eih real hembkin em es fondet, en ur lod get Lanliron, n'em boè ket guélet a houdé guerso, guerso.

— Chetu un digaré kaer aral ! Ne vè ket trahoalh d'en dén dismant eih real é sigur gounid tri blank, ret e vè hoah dehon korvadein, é kavet un amezeg é kas é droiad.

Janton, é trohein hé lostad, e saù hé deulagad ar hé Lanliron ha chetu hi seahet tré ha tré, ha hi de vrunellat, de guhet hé deulagad get korn hé dantér, de dennein ardran :

— Marù oh ha oeit oh de di en diaul !... Petra e hoal dohoh hui ? Devizet, konzet, groeit e vo er péh e glasket !...

Lanliron ne houï ket perak é ma seahet é Janton ha kanderhel e hra de vrelobial diar doéré é zeùeh, ha ne glask ket anehon nameit un tammig koén ha Kerhun goudé.

A nebedigeu é tiseah Janton, é tosta dehon aweit pousein arnehon tré er méz én ul laret :

— Oeit oh get en diaul ; guelazé ! Chomet geton a pe ne zivouret ket muioh. Chetu hou ketan tra ne laeret ket, tam toul chistr...

Ha hi, én un dostat de Lanliron mouéhet er chistr arnehon, ha hi de vrunellat :

— Ne vern émen éh a hennen é saù é doullad chistr ; kerhet endro de gargein.

Ha hi er boutet ér porh édan er gloéh noz de zichistrat ha de cherrein ur horvad guentr.

Amzér ou des bet goudézé de glah pen de zuadureh er vechérierion...

NA

TUEM

NA

BERUIDANT

Moéz ha dén e oè paket ha paket kaer ne oent ket. Liésoh eget liés é tarhè gurunenneu getè. Er voéz ne vourè ket bout dislaret na get guirioné, na get geu.

Chetu hoah, un dé, saùet béh étrézè, dré ben ket ha nitra.

Éh oent é tistern ou miren hag é kemér ou hafé.

Laret e hra en dén, hemb chonjal a zroug :

— Er hafé-men nen dé ket tuem.

Ne oè ket kaer perachiùet é gonzeu dehon, m'é ma fardet dehi hé deulagad arnehon ha hi de dérein ha de doroñnal :

— Penaus ! nen dé ket tuem er hafé ? Chetu un doéré aral ! Ne houian ket mui ha tuem pé iein e vè un dra, marsé. Mal e oè deoh temal dein ne houian ket tuemmet kafé...

Hag hi e huchè hag e vrunellè, goah, goah eget pe vehè bet deit er hafé én tan.

— Goustaùet, er voéz ; didéret ! Ne laran ket mé penaus ne houiet ket tuemmet kafé ; bout onn bet é laret penaus er hafé-men nen dé ket tuem. Bout e zo kem étré en deu dra.

— Me lar mé, é skroéj hi, é ma tuem hag é houian tuemmet kafé kerklouz èl peb unan.

En dén e droh é zeulagad ar é huérennad kafé hemb ou seùel diarnehi, ha chonjet mat e oè a zihoal a laret ur gir ohpen, aveit trohein fonnusoh en tabut.

Drouget é grons er hroah, doh en doéré, ha chetu hi, goudé hé brunellereh, é vléjal hag e houilar, ma tapen hé dareu én hé zasad kafé. Difronkal e hra embér èl ur hroèdurig.

Hag ean, souret en druhé d'é galon, ha laret, aveit torrein hé halonad :

— Trohamb d'er bèran, er voéz, ha lakamb é ma er hafé tuem ha tuem berùidant.

Ne oè ket hoah kouchet guel er heh dén. Delahein e hra arnehon selleu téret. Ha hi de huibañnal én é ziskoharn :

— Nen dé na tuem, na berùidant !

Hag en dén saùet édan é huéh kafé ha oeit de valé.

Avelsé e rekezè bout bet groeit a getan : nebetoh a ardeu e vehè bet get é Jannig.

Truhé Doué ! diméet hui hoah, pautred !

DARBODEREH

EN

NENDELEG

Er vuhé-men, tud vat, ne vé ket haval aveit en ol. Lod, get ou zreu, e zisoh biskoah guel, biskoah fonaploh, biskoah dihokoh, épad ma chom lod aral bourdet én ou zreu. Bout e zo ré ha ne houiant ket petra e vé er boén, en néhans, ha bout e zo réral e vé goalauzet dehè hed ha hed ou buhé.

Bout e vé ré iouank e gav ou zreuigeu, ou dous, ou galant hemb poén a sord erbet. Donet e hra darboderion anehè ou unan de genig deu, tri, diù tèt a pe ne rekér nameit unan. Hag er péh e vé hoah guel, labour en darboderion e blij de beb unan. Ur guéled, ur gonz pé diù ha chetu ind diméet, euredet ha priedet. Guir é laret : kaer e vé er vuhé aveit lod.

Ne vé ket avelsé aveit en ol. Ha diar treu er briedeleh, bout e vé unañneu ne hellant ket biskoah kavet ou zreuigeu. Kaer e vé dehè fichal ha poéniein, ataù é chomant bourdet ar dachen hag é skoselleu er briedeleh.

Iann Kerlutun e zo bet dek vlè é klask un dousig revé é galon, ha biskoah nen dé bet disohet revé é chonj. De bear blé arnuigent éh oè Iann dizimé ha skuéh e oè dizimé. Hoanteit bras é oè geton diméein a bel kent. « Un hoant tarhet ne vé ket un hoant torret. »

Poéniet e oè bet aveit en torrein de valardé é béar blé arnuigent. Seblant kaer e oè de zisoh braù. Donet e hra, ar en dro, tri ré darboderion de gonz dehon a dèr amezegen e chomè é Keranstu, Kerlousteri ha Kerhalaù.

Bout e oè bet get Iann, é huélet en doéré, joé vras ha leuiné. Berùein e hrè é galon. Chach e oè arnehon. Bout e vehè betag er pen. Splann e oè de huélet.

Neoah foah grons é Iann get é dri ré darboderion hag ou davé e hra, en noz-sé, d'ou hent, hemb bout reit un distag na d'unan na d'en aral.

Hañni ag en « dousiged » -sé ne oè, akerh, revé é galon. Bout e oè bet, a ziagent, é kleuet konz anehè, ha laret e vezè anehè éh oent, unan ur galaùerez, en eil ul louzen, en dervet un anstuegen. Iann e larè d'é sant diar en doéré :

« Un dra de houiet é. Amzér e rekan aveit gouiet. Bout e vé brutelleu guir ; bout e vé eùé ré grons gueuiart. Get en amzér é tér de ben a ziforh er geu doh er huirioné. »

Hag ean taulet termen de ziméein, aveit en devout hoar de glah pen d'er huirioné.

En noz-sé, neoah, é ma bet oeit Iann flour d'é doull plouz ha, pel amzér, ar é holhedad pèl, é ma chomet d'obér chonjeu e blijè bras d'é galon.

« Diméein e hrein embér. É ma en doused é ridek ar me lerh. Ne vein ket mé, justel paud aral, én arvar a gavet me zreu. Chetu, én un dé, tèt é léh unan. Chetu labour d'en Ankeu bras kent ma vein lakeit dehon de vout intanù. Chetu rè eit ma chomein dizimé. Diméein e hrein ! Hoanteit é genein ! Hag obér e hrein a pe garein !

« Marsé ! marsé ! Ne vo ket én un dé, é hellein donet de ben a obér me chonj, diar en tèt e rid ar me lerh hiziù ha diar er ré e zeï hoah ar ou lerh goudé. Pegement a « Jaked » e gavo er merhed genein mé hag a zivout dein ? Hoarhet e vo hoah, un dé benak, é huélet, ar hent er vorh, « jaked » saùet de vlein er gué, aveit konfortein en doused goapeit pé dilézet get Iann Kerlutun.

Diméein e hrein a pe garein. Seblant bras e zo d'en doéré. »

Ha Iann e hoantè gourifal. Gourifal e hrehè a pe ne zoujehè ket a zihun er ré e zo é tirohal a bep tu dehon. Hag ean, érauk um lézel de hunvréal é « Jakedeu » é zoused, e glaskè hag e glaskehè obér el léz dehon, ean chonjet én ardeu e hellehè obér aveit ou hani get diù ag en tèt ketan e zè de ridek ar é lerh, pé, marsé, get ou zèr ar en dro.

Hag ean kavet, hunet, dirohet ha hunvréet kaer diar

« jaked » ha « jakedenneu » e zegasér, aveit ou disellet d'er iouankiz goapeit pé dilézet.

En treno, é saùe Iann Kerlutun de Geranstu de huélet petra e oè guir é lavareu en dud diar leueg ha huenneg en tiegeh.

Ur hornad butum pé deu, deu pé tri potèuad chistr, un tachad kaer, hag éh oè difariet er heh Iann. Ur velioneg huen e saùe doh é ziùeskér, édan é haregenneu, e grapè d'é zigroézel, d'é zigazal, betag é hougen, e labourè de fichal, de graùat, de flemmein, de chunein aveit biùein, drujein ha lardein.

Adâl en noz-sé, éh oè bet groeit chonj Iann diar minouréz Keranstu. En huenneg-men nen dezè ket de lakat halén é ioudeu Kerlutun. Hag érauk distroein d'er gér, chetu deit de Iann en hoant d'obér goap anehi, ha ean goulennet ur flahad huén aveit palastrein kriben é gog, kignet ha goret, a houdé un taul kann doh kog é amezeg.

« Me gleu laret », emé Iann « ne vè ket nitra guel eget palastreu huen flastret de ésat kignadur kribenneu kegér. »

« Perak ne vehè ket ? » emé er vinouréz. « Gellout e hreet kavet hou koalh amen. »

Ha hi e luskè monet de duborh hé gulé de glah anehè a zornad. Korv Iann e hichè abéh get en hiris. Ha ean de laret :

« Ne gasan ket genein anehè héneoah. En déieu-

men, e tistroein d'hou kuélet, ha m'é e zegaso genein un dra benak aveit ou cherrein hag aveit dihoal dohtë a vregonsal hag a vrenchen, pen-der-ben d'en hent. »

Tré ma konzè Iann, minouréz Keranstu e voutè hé bréh étré hé golhedeu hag e dennè geti, ar er léren, dornadeu huen e genigè a galon d'hé Iann karet. Bout a oè huen en noz-sé, bout e vehè bet en nozieu goudé, a pe garehè donet de glah anehè, pé hi ou degasehè dehon.

Hoah ur marmouzad butum, ur potèuad chistr, un tam larereh kaer ha Iann distroeit d'er gér aveit dihuennekat é lavreg. Ha ean, érauk monet d'é vus, lammet é zillad diarnehon hag ou displéget ar er bodeu, aveit frintein ha divregonsal huen Keranstu, édan gloéh amzér Malardé.

En nozeh-sé ne oè ket bet tu de Iann de gousket. Dalbéh é vezè é gorv é hichal, èl a pe vehè bet sammet d'é hulé é doullad huen, èl a pe vehè bet en anstu miliget, a hroñnad éndro dehon, é fichal, é vregonsal, é huintein, é vrenchen, aveit er flemmein, er chunein aveit biùein, drujein ha lardein.

Guir é éh oè bet Iann doh um zigol ag é nozeh dihoussked. Tarhadeu kaer e gavè Iann de laret, a zivout guellanté er palastreu huen doh kignadur kribenneu kegér, hag a zivout en toullad huen, e oè bet é tegas geton, de strèuein ar en hent, a Geranstu de Gerlutun, nozeh é huéledel, ha hoah eùe a zivout en eih déad gloéh ha héaulatereh, e oè bet ret kavet, aveit dihuennekat é zillad.

Iann ne oè ket oeit de glah huen de balastreïn kri-ben é gog. Degaset e oent bet dehon get er vinouréz un dé pé deu goudé é huéledel. Donézon er plah ne oè ket un donézon a get, un donézon bras ne larér ket.

11 Deu chopinad e oè ag hé huen !¹¹

« Bout e oè anchè » e larè Iann, « aveit palastreïn keinieu é avé bras. »

Chopinadeu huen er plah ne oent ket bet moustret de balastreïn. Dalhet e oent bet én ou bouteilleu guér, hag er vouteilleu e oè bet saùet ar er méstér, dirak deulagad en ol. Suhuniadeu dohtu é tè, hemb dihan, de Gerlutun, paréadeu pautred ha plahed de huélet miloñned minouréz Keranstu éh obér koareiz é Kerlutun.

Iann e glaskè saù d'é loñnedigeu, guéh der huéh :

« Più e gaso geton me loñnedigeu de lardein ? Trèset int de dretat... »

« Più e geméro me loñnedigeu de vagein ? moénat e hrant... »

« Più e vo ur galon dehon de zihoal me loñnedigeu doh marù en nan ?... »

« Kaset genoh. Chom e hrei hoah genein. Open en deu chopinad e huélet, degaset e zo bet hoah un hivi-ziad, ur lostennad, e zalh, a houdé, de vregonsal, de vrechen, de fichal, de huintein, aveit chunein de viùein, de zrujein ha de lardein. »

Epad ma kandalhè Iann de vauchal diarben huenneg Keranstu, é tichennè de Gerlousteri aveit guélet petra e oè guir é larereheu en dud, diar lousteri en tiegeh. Guir e oent diar Keranstu ; gellout e hrent bout geu pé guir diar Kerlousteri. Guélet e zo guel eget kleuet. Ha ean oeit aveit guélet. Embér é ma bet difariet.

Kentéh èl m'é ma bet deit én ti ha tennet dehon e ialh butum, é bod losk hag é zelim, aveit lakat en tan ar ur bimpad, aben eùé é tennér, ar en daul, guér de chistrat, épad ma tichen er mestr get ur potèu de dennein chistr dré er broch, aveit laret ésoh un tam kaer.

Iann e zivogedè, e zevizè, e sellè ! Guir e oè lavareu en dud. Lous ha tanpous e oè en ol dreu : glustri, presteu, tenneriseu. Mogedet e oent, heuennet, fankigellet, goleit a gauh kelion hag a huiad kanevid.

Ar léren en ti, bout e oè, ar strèu, breteu, piligeu, hachaj plouz, benùegér, ranjoteu, darneu boteu ha goañnaj a bep sord get kauh iér, bouzél léieu ha kauh moh.

Én dro d'er guérenneu chistr, bout e oè ur groñnad lousteri hag e ziskoè spis erhoalh ne oent ket bet golhet marsé a houdé dek vlé.

Seùel e hrè kalon Iann get en donjér doh er chistr e rekè ivet ha her ne saùè ket arnehon de seùel é huérennad chistr d'é veg.

En oheh, er vestréz, er vinouréz e zalhè arnehon de ivet :

« Nen dé ket fal er chistr ! ... bout e zo guel ... bout e zo falloh... Ne hret ket goap a dañoat... Ivét ! »

Iann e glaskè digaré de ivet en nebetan, ha kavet e hrè. Lommigeu e ivè, ar skanù. Iann e gonzè, e che-leuè, e hoarhè. Chonjal e hrè eùè en é boulkil ha laret e hrè én é ben :

« Er vinouréz-men nen deit ket de azé hé zorchen ar uéled Kerlutun. Ur « jak » e gavo genein, èl hani Keranstu. »

Hag ean goudézé chonjet ér baucheu e rekezè obér, é arben tampouzoni en tiegeh, aveit méhekat er vinouréz ker lous, ken divist, ken tampous, ker goañ, ker stronk en treu én dro déhi.

Hag ean oeit ha bauchet : Bout e oè dehon, é bieu, un hoh goleit é grohen a dachadeu du. Ne vourè ket ag en doéré. Ur blijadur e vehè bet dehon en dizuein. Bout e oè bet ré doh en alijein d'ou frotein get loèuadur a bemzek dé, aziar dianvéz podeu Leah. Ne gav ket é nep léh. Arvar e hra lézel er loèuadur de seùel doh é bodeu, rak én é diegeh, é ma er mod krazein, pred ha pred, er podeu, adal ma vent goullet.

« Amen », emé er vinouréz, « ne grazamb ket ni, guéh erbet, hur podeu ; ni rei ni deoh er loèuadur e glasket. Bout e zo én dro de beb unan ag hur podeu, ur guskad rahaj paud mat¹ kohoh a huéh miz. Arhoah me gaso deoh er rahaj em bo dastumet. »

Hag elsé éh oè bet groeit. Deit é bet er plah de Gerlutun de zegas de Iann dañné diù chudellad rahaj loèuet, saùet diar podeu hé ziegeh.

Nen dint ket bet impléet de frotein tachadeu du

krohen é hoh. Saùet int bet étal chopinadeu huen Keranstu, aveit méhekat er vinouréz-men, èl en aral.

Epada ma kandalhè pautred ha plahed de zonet de Gerlutun a hentad, de huélet chopinadeu huén Keranstu ha chudelladeu loèuadur podeu Kerlousteri, é saùè Iann de Gerhalaù de huélet, get é zeulagad, mar oè guir pé geu lavareu en dud diar minouréz en tiegeh, mar oè ur galaùeréz pé un amerheréz.

Degeméret é flour Iann. Disken e hrér er bèlon los-tek ar en tan, hag aléj e hrér dehon ur frintaden uieu, get pastelleu kig moh ha hachaj ouignon. Chistrat e hrér, butumat e hrér ha hañni ne chom de bouiz a laret kaer.

Iann e zigor bras é zeulagad de sellet ha de huélet, ha guélet e hra paud a dreu e seblant diskoein é ma kentoh guir larereheu en dud diar dismantation Kerhalaù.

Ér porh, éh oè ar strèu, édan en amzér, arèreu, kiri, kiriroleu, karikelleu, béhieu koarh ha lin, kéjet get bréhadeu plouz, ar ziskrulu ; én ti ne oè ket éañnoh en treu. Bout e oè, é piligeu, darneu bara éh ioudennein én deur, aveit el loñned ; ér hredanseu, bout e oè darneu kig, darneu ioud, darneu bara é loèuein hir ha guen kann, ha paud a dreu a strèu, duhont ha dumen, é vonet de gol.

Ha Iann é chistrat, é laret kaer, é vutumat e larè én é boulkil :

« Er vinouréz-men ne saùo ket héh armenér é Kerlutun, na ne goaho ket ioud ar me uéled-mé. »

Hag ean troeit é chonj de vauchal diar er galaùerion ha laret :

« Chonjet onn a belzo golein a bapér mangoérieu me ziegeh. Me gleu laret é ma éleih guel aveit pégein, ioud koh eget ioud fresk. Un dé benak é vo ret dein gourhemen poahein ur biligad, aveit hé lézel de gohat, ha ma vo staget papér doh mangoérieu me ziegeh, érauk Malardé. »

« O kleuet, » e lar er vinouréz, « nen dé ket er boén deoh dariù ioud de gohat ; bout hun es ni, amen, darneu é loèuein, a houdé eih té hag é vlèuennin. Me gaso mé deoh, arhoah, ur banériad anehè. »

Hag avelsé éh oè bet groeit. Ne oè ket bet impléet ioud Kerhalaù de bégein papér doh mangoérieu Kerlutun, met saùet e oè bet ar stalenneu er besier, étal chopinadeu huen Keranstu ha chudelladeu loèuadur poudeu Leah Kerlousteri, aveit bauchal. Ha bauchet e oè bet.

Ha goudézé Iann e zistagè, get ur gonz, konzerion en tèr minouréz hag e lézè Malardé de vonet hemò diméin.

De Valardé goudé, Iann e oè taulet dehon é spi ar baud a vinourézed. Hag ean konzet de zarboderion aveit distag é dreu.

Bout e oè bet de Iann ur hourz aveit goapat ha de-

jañnal. Deit e oè aveiton en hani de vout goapeit ha dejañnet. Bout e oè bet é chonjal boutein « Jaked » get er plahed ; deit e oè aveiton er hourz de sellet doh er « Jakedened » boutet geton.

Davéet é ag ur baré darboderion d'un aral, get en digaréieu kaeran. Spis é de huélet ne houlennant ket kerhet aveiton.

É guirioné, er baréieu darboderion ne glaskent ket goallein ou brud, é vonet de gonz, aveiton, de blahed e vehè bet, dohtë, èl méneu forn.

En darbodour « Sakadé », é unan, e zo bet é valein, ar luem, é begement dehon, ha pasket er huirioné splann gaer d'é spered.

« Sakadé ! me mab, bout oh bet éh obér hou koal, en ur obér goap a dèr minouréz, ché ! ché ! ché ! Bout oh bet goapour ha dejañnou unañnigou a desk ar plahed ; bout oh bet, ar un dro, éh obér, émesk er réral, ur baré vras a hoaperézed ha dejañnerézed, d'hou koapal ha dejañnal hui eùé, ché ! ché ! ché !

« Sakadé ! me mab, é tistag azohoh en tèr minouréz-sé, get hou trohadeu dejañneréh, éh oh bet ar un dro é tistag er réral, ché ! cheé ! ché !

« Sakadé ! me mab, er plahedigeu ne vourant ket bout goapeit, na guélet goapat ou hansortézed. Kavet e hrant getè penaus er goap, groeit ag ur ré, e vè groeit ag en ol. Avelsé é ma en doéré, ché ! ché ! ché !

« Sakadé ! me mab, goaperion ne zavéant ket darboderion. Darbodet hou treu houh unan, ché ! ché ! ché ! »

Ne vè ket a briedeleh hemb darborereh ha Iann e chom dizimé en eil Malardé.

Hir e oè bet er blé de Iann d'obér chonjeu, diar é ziméereh ha diar penneu aùélet er groagéigéu. Ret e oè bet dehon anaùet mar ne vè ket ret d'ur pautr iouank diméein de verhed e vè bet doh er goulén, mar ne vè ket ret dehon diméein de vammeu en anstu, er louteri, en dismant, é ma mât ha fur dehon dihoal ou davé, get goap ha get dejan. Ne vè ket droug, eit ur pautr, sellet mar bè ur verh trèset de diekat ; droug e vè éh obér goap ag er ré ne drèsant ket. Ne vè ket ret d'ur pautr cherreh magerézed huén, chakerézed dañné na breinerézed louteri, difur e vè brutellat ou ardeu, aveit bauchal.

Dé ha dé éh oè bet ret de Iann, épad er blé, anaùet en doéré. Hoah en anaùè guel de gourz Malardé.

Nen dé ket bet deit de ben a lakat darbodour erbet de gerhet aveiton. Hag ean chomet dizimé, a pe ne gavè ket darbodour erbet d'en diméein. Hag elsé é ma bet hoah aveiton, deu pé tri Malardé goudé. Kir e oè ret de Iann péein é ardeu goapus ha dejañnus.

Diskonfortein bras e hrè Iann. Diamzerein e hrè aveiton kourz er briedeleh. Diampertat e hrè d'é labour ; kol e hrè guiùded é galon. En néhans e hounidè arnehon.

Ne soñné ket mui get é henteu, é vonet hag é tonet étré é diegeh hag é barkeu. Guir mat é, penaus ne vourér ket é son, a pe vè poén lan brok ér galon.

Néhansal e hrè Iann. Neoah ne golè ket kalon. Chon-

jal e hrè ar é zimé. Ne vè ket a bar d'er chonjerion de gavet pen d'er soñnen ha d'en ton. Iann, é chonjal ar é zimé, a tro ur blé, e gav ur haer a chonj érauk Malardé : er chonj de vonet de gavet un déneréz karteu.

Hag ean oeit de foér Fichig, ha kavet, ér foér, ur lostad kouskerézed é labourat, ar "dirageu ou hiri," aveit er ré iouank. Predeg e hrent én aùél ; predeg e hrent é korneu hir, ur pen doh ou beg ind hag, er pen aral, é skoharn unan pé en aral, ar er bratel.

Laret e hrent ou zreu koh d'en ol aveit nitra ; dizolein e hrent ou zreu de zonet aveit huéh real ; diskoein e hrent portred en hani e garér er muian, aveit uigent real.

Kousket e hrent ar diarauegu ou hiri ; kousket e hrent én diabarh anehè. Kousket da dihousket e vezè peb unan anehè, get hé houskour, get trohadeu ardeu groeit arnehi ha peb unan anehè e hrè trohadeu ardeu é kousket hag é tihousket, édan ardeu hé houskour.

Kerhet e hrè el labour. Deit e oè Iann de lakat hère arnehon. Hag ean de glah é gouskeréz, ha oeit doh en hani kohan, milénan, groahennetan, keméret pen hé horn hoarn, er boutet é toul é skoharn ha cheleuet doéré é dreu koh.

Bourein e hra Iann. Guir e lar, d'é chonj : bout e zo bet en é vuhé déieu kaer, déieu divourus, ha neoah, bremen, é galon ne vè ket dinéhans. Guir e larè er gouskeréz.

A zivout en amzér de zonet, bout e vo dehon déieu kaer ha bout e vo eùé déieu digæer. É diabarh er har, é vo dizolet dehon ur ré hag ur ré aral, get en tu de hirat ur lod ha de vèrat er réral, ha de zihoal dohtë.

Ret e oè dehon anaüet en déieu kaer hag er ré divourus, hag en tu de zilibourein é dreu. Guir e oè er péh e larè er gouskeréz ar er bratel ; guir e vehè eùé er péh e larezè én diabarh. Deit e oè aveit en doéré. Goah dismant é ma bet, liés, éh obér a huéh real.

Hag ean krapet ér har, aveit kleuet ha gouiet hag eùé aveit guélet portred en hani e rekè karein er muian. Hag ean, a getan, tennet huéh real ha oeit én diabarh.

Er gouskeréz e sel é kreiz é zeulagad ha laret e hra dehon :

- Nen doh ket diméet.
- Deit onn d'hou kavet aveit en doéré.
- Hoant bras e zo deoh de ziméein.
- Guir e laret.
- Diméein e hreet a pe gaveet.
- Nitra splannoh ! Kavout é en diésan,
- Hui e gavo, é kanderhel de glah.
- Ne houian ket émen monet de glah ?
- Héh anaüout mat e hret.
- Ne houian ket.
- É ma hé chonj genoh.
- Perak n'er lar ket hi dein ?
- Ne gred ket ha ne gredo ket. Deoh hui é hé havet.
- Penaus hé havet ?

— Diés e vo deoh. Hou chonj hui nen dé ket geti.

— Goah arzé !

— Honneh héh unan e vo hou pourusted.

— Guel arzé !

— Ne vern più aral e vo, betag hou marù, hou tivourusted pamdiék...

— Goah arzé !

— Rekein e hret poéniein de anaüout en hani e vo hou pourusted.

— Nitra splannoh ! Deit onn amen aveit en doéré.

— Na bout e rekeheh hui lakat kant livreu ha kant livreu aveit anaüout hou tous, ne vehè ket hoah rè.

— É guirioné ! Laret hé hanù dein hag é vo berroh dein ?

— Hé hanù n'hellet ket kleuet. Hé fas e hellet guélet doñnoh, get pearzek real ohpen.

—Guel e vo hoah guélet hé fas eget kleuet hé hanù.

—Get pearzek real ohpen é vo diskoeit deoh portred en hani hou kar er muian hag e reket hui eùé karout er muian. Deurrenein e hrè beg Iann é kleuet er gouskeréz hag ean tennet ag é ialh, pearzek real ohpen, ha oeit doñnoh é diabarh er har.

Azé é ma lakeit adâl d'ur miloér bras. Iann en um huélè abarh ag en treid bet er pen. Iann e chomè boémet d'en doéré hag e zalhè d'en um sellet abarh. Miloérieu Kerlutun ne oent ket ker bras na ne lakent ket en dén ken faraut. Ha ean e vourè ag en doéré.

Donet e hra chonj dehon é ma deit azé aveit un dra aral, ha ean durheit d'er gouskeréz ha laret :

— Émen é ma portred en hani em har er muian ?

— Sellet ér miloér.

Ha ean sellet doh er miloér ha ean chomet bammet.

— Émen é ma portred en hani e zelian karout er muian ?

— Sellet ér miloér !

— Sellet doh er miloér ! Sellet doh er miloér !
Penaus é rekan-mé sellet dohton aveit guélet abarh éstroh eget me fortred-mé ?

— Ne huélet ket portred hañni erbet aral kin ?

— Naren, ne huélan ket.

— Goah arzé ! Nen doh ket groeit aveit guélet. Hou teulagad nen dint ket groeit mat.

— Men deulagad nen dint ket groeit mat ? Me gav mé genein é mant groeit èl ré en ol. A pe huél en ol un éjon é huélan mé un éjon ; a pe huél en ol ur gouskeréz é huélan mé ur gouskeréz. A pe vè ret guélet ur laeréz é huélan ur laeréz. Dakoret dein me uigent real ha bihannoh a ardeu.

Ha Iann e déré hag er gouskeréz eùé. Ha hi ar é dro, én ur vrunellat paud ihuelloh egeton, épad ma trouzè safarus bras, ar diaraug er nar, tabourin ha soñnériou arem, aveit parrat a gleuet, a zianvéz, tabut Iann hag er gouskeréz.

— É léh karéein er réral a laeronsi, é vehè guel deoh digammein hou teulagad, aveit ou lakat de huélet èl ré en ol...

Groeit é hou teulagad hui aveit hou kuélet hui, hui hag ataù hui, ha perpet hui... Laret e hrant é ma groeit

hou kalon aveit hou karein hui, hui hag ataù hui ha perpet hui ... ha nen doh ket groeit aveit karein hañni muioh egedoh hui.

Bout e zo unañneou, haval dohoh hui, ha ne huélant ket guel egedoh hui, ha ne garant nameitè ou unan, èloh hui...

— Trohet ber, er gouskeréz, ha dakoret dein me argant, aveit éañnein me halon ha nen deulagad, hag ou lakat haval doh ré er réral ; aveit lakat men deulagad de huélet ur gouskeréz é léh ul laeréz.

Muioh mui é tér er gouskeréz. Konz e hra ag er iondr-korden, aveit en diskein de garout èl en ol ha de huélet èl peb unan ; aveit en diskein de garéin a laeronsi er ré digablus. Konz e hra a hoari get hé « fuzik » énep dehon, énep d'é zous, tré ma safarè biskoah mui tabouriniou ha soñnériou ar diaraug er har.

Ha Iann de grénein, de spontein ha de zonet tré hemb klah hiroh pen é uigent real, met é tarzegennat, a voéh ihuél, doh er gouskerézed.

Get dismant é uigent real, Iann n'en um gavè ket kalz saùetoh. Ne huélè ket splannoh é treu é ziméereh ha lézel e hra er Marlardé de vonet hemb bout kavet saù.

Ur bléad ankin ha néhans e dremen betag er Malar-dé aral. Hag aveit dinéhansal ha diankinat, hag eùé aveit splannat é hent, éh a de gavet un urisinérez e chomè ar er mézeu. Brudet bras e oè, hag a hentad é tezéd d'hé guélet. Labourat e hrè doh en trèh, ha paud a ardeu geti. Paud a huéhieu e fariè hag éh oè bet é

kemér staut loñned é léh trèh tud ha hani tud é léh hani loñned. Sel mui e fariè, get unan pé get un aral, pé getè ou deu ar un dro, sel mui é ridè en ol ar hé lerh, aveit anaouit héh urisineu.

Ha deit Iann d'é dro, displéget é dreu ha laret :

— Petra e rekan mé obér, er voéreb, aveit anaouit ha kavet en dous e zeli bout joé ha leuiné me halon ?

— Éleih a dreu, kredan, me fillor. Gorteit un herra-dig hag' éh an de glah splannoh pen d'en treu.

Ha hi oeit ér méz, de gorn er park, étré er retér hag er hreisnoz aveit obér duhont ur gourigellad andelleu.

Deuhlinein e hra, durheit d'er hreisté, hé fen trechilet ar hé souk ; seùel e hra aveit kerhet ar gerl, a véz tu d'en héaul.

Goudé bout bet groeit tèt zro avelsé, é teuhlin, durheit d'er hreisnoz, hé fen diskennet ar hé barlen, aveit seùel d'obér pemp tro a du get en héaul, hé deulagad trema en diaz.

Goudézé ar hé deuhlin, chetu hé durheit d'er retér, hé deulagad saùet geti, hé fen diskennet ar hi barlen. Hag é saù d'obér pemp tro énep d'en héaul, hé deulagad saùet ihuél geti.

Stopein e hra a dâl d'er holern, hé fen saùet ihuél. Deuhlinein e hra durheit d'er retér, hé fen saùet d'er lué, ha goudé é hra tèt zro, a du get en héaul, hé deulagad é sellet d'en dias.

Iann e voemè d'en doéré, ha hireh bras e zè dehon de huélet en urisineréz é tistroein de zispleg hé fege-

ment. Un trohad treu e rekè honneh kavet de laret dehon, arlerh kement a ardeu. Ha hi deit ha laret get lorh :

— Me fillor, hou treu nen dint ket goal fal na goal vat. Estroh eget un dra e zo ag en dibab, aveit ou difal-lat hag ou guellat. Bout e zo treu hag hou tibiehè fo-napl ; met gellout e hrant kol hou stu aveit mâd. Bout e zo treu aral difoñnoh, hag ou havet e hran mé guel, hag ou aliein e hran deoh, kentoh eget er ré getan. Rak ma ne zisohet ket grons getè, ag en taul ketan, é helleet hoah endro obér un asé aral.

— Fur é houh ali, emé Iann, Damb get er ré huellan, na bout é vehent difoñnoh.

— Chetu, me fillor, petra e reket hui obér : dé kent en Nendeleg, hui chomo ar iun adalek kreisnoz tré betag ma saùo stiren er Hemenér ; hui lakei én hou treid ur votéz lér hag unan koed ; hui e sterno ur éjon doh ur hohlé tarù, ha hui e iei, ar hent er vorh, én ur park e vo dispar er horneu anehon, de hortoz en dud de vonet d'en overen greisnoz. Hou tousig e vo émesk en tèt plah iouank e baso dohoh er ré getan. Chetu, er fillor, urisinet hou toéré deoh hui.

Ha hi ha taùet ha oeit de fondein é urisin de gorn er park, étré er Holern hag er Hreisté, éh obér er memb ardeu, adal er pen devéhan, éh eskemmein pep tra.

Ha Iann deit d'er gér goalhet bras é galon de ardeu er hroah ha laret e hrè get é hent :

«En taul-men é reka me zreu divourdein. Nitra ne

hello harz doh kement a lideu. Aben en Nendeleg ketan é ma kavet dein me zreuigeu. Chetu konzeu splann étal ré er gouskeréz. »

Hag ean gorteit gouil en Nendeleg get jourdoul ha leuiné ha get hireh bras eùé.

Diù ériad érauk kreisnoz, éh oè én ur park pemp kornek, revé ma oè bet spézet dehon get en urisineréz, klanù é galon get en hireh, é ziu skoharn sebout geton, èl ré ur had e vè ar en dihoal.¹¹

É ma er loér é kreiz hé hann. És e vo dehon diforh er groagé doh er bautred, é chomel ardran er bodeu, kuit a zonet ar en hent ; ne vo ket diés dehon diforh er plahed iouank doh er groagé hemb donet édan ou fri. Berùein e hra é galon get er leuiné !

Ha deit paréadeu ha paréadeu get en hent, ré pautred, ré havrelauded, ré groagé ha deit eùé ré plahed.

Chetu ean deit én hent hag en um gavet a dâl de dèr plah iouank én ur lod. Goasket é grons kalon Iann, nann get er leuiné hag er joé, met get er spont ha get en diskonfort.

É tiskan aziar er hlé én hent, ean e larè d'é sant : « Gellout e hran bout poéniet hag arvaret étre tèt. Aweit diarvarein me spered, é hran me chonj de gemér en dostan dein, pé en hani e gonzo, er getan, dohein. »

Er heh Iann ne oè ket éngorto ag en degoéhaden divourus éh è de gavet. Chetu perak, érauk bout dehon laret ur gonz, é ma spontet ha diskonfortet a pe anàù en tèt plah iouank. É ma a dâl de dèr minouréz Keranstu, Kerlousteri ha Kerhalaù ! Seih tu !

Ne oè ket bet hir er parland étre Iann hag er vinourézed. Ur gir pé deu : « Splann é en amzér » — « Loér gann gaer e zo » hag un « nozeh vat » de vonet pelloh...

Peurkeh Iann ! Ret e vo dehon koéhel get er ré nen dé ket é chonj getè, get er ré é ma bet é hoapat get kement a zejan.

Hag ean distroicit d'er gér diskonfortet é galon ha néhanset é spered. Ha ean chonjet ha chonjet hir ha pel, diar en doéré ha keméret er pennad de chomel dizimé hoah ur blé.

« Nen dé ket bet en urisineréz », e larè ean d'é sant, é spézein dein ma rekan diméin, kentéh arlerh en Nendeleg ketan. Un Nendeleg e huélein hoah érauk priedein. » Hag ean lézet, hemb diméin, Malardé de vonet é hent.

En Nendeleg goudé, é hra Iann éndro revé diféradenneu en urisineréz ha monet e hra én ur park seihkornek, e sko ar un hent aral d'er vorh, ha ne rekè ket minourézed Keranstu, Kerlousteri ha Kerhalaù monet geton, hemb troein ag ou hent.

« Ret e vo », e larè Iann én é boulkil, « ma vo en diaul getè, aveit ma ou havein ar me hent. »

En diaul getè pé ne oè, donet e hrant én é hent hag ind é, er ré getan, e gav hoah en nozeh-sé.

Hag er peurkeh Iann diskonfortet muioh mui ha chomet hoah ur bléad dizimé.

« Nen dé ket bet spézet dein mar rekehen priedein d'en eilvet Nendeleg, muioh eget d'er hetan. »

D'en drivet Nendeleg ean oeit ar un hent aral hoah, én ur park naùhornek. Hañni ag en tèr minouréz hont, ne rekè darempredein én hent-sé, hemb distroein a vras ag hé hent.

En darempredein e hrant neoah, hag ind é hoah, en tèr plah iouank, e gav ketan Iann, d'é drivet Nendeleg. Hag ean diskonfortet muioh mui.

De Valardé goudé é priedè de vinouréz Keranstu, é gorv é hichal é chonjal é toulladeu huen é zous, e trohè ur « jak » de beb unan a vinourézed Kerlousteri ha Kerhalaù. Chomel e hrè intanù abret, hag é timèè de vinouréz Kerlousteri, é trohein hoah ur « jak » aral de blah Kerhalaù. A neùé é varùè é eil moéz hag é priedè, aveit er huéh devéhan, de vinouréz Kerhalaù.

Laret hoah ne hra ket en urisinerézed labour vat ! En tèr minouréz e anaùè, reih mat, ardeu Iann, kerkloùs èl paud aral, ha ne fallè ket dehè priedein dehon. Pep plé é chanjent ou henteu, get en eun ag um gavet geton ha ken éaññ èl en diaul é tegoéhent geton sel guéh !

Hag ind kredet, èl Iann, éh oè volanté Doué avelsé.

Liés é ma bet Iann é laret d'é sant goudézé :

« Bet onn, get me ardeu, é parrat dohtë a gavet ou zreu, ha dohein-mé a gavet me hoant. Chonjet e oè genemb ol priedein. Cherret em es ind a pe ne gavent hañni : cherret onn bet dehè eùé a pe ne gaven ket

d'em chonj. Biskoah guel. Un tammig labour en des bet en Ankeu é kas grons ol en treu tré kaer betag er pen. Erbat é, disohet em es. »

PIPI LATIRA

É PÉARLAMMEIN

AR

GEIN

É

VUOH

Un diaul a doul chistr e oè Latira en Toul道ar. Ne vezè ket bamdé kavet é bar. En eskem, un truhek e oè é paud a dreu aral. En dén n'hel ket bout dibar é pep tra ! Mar a dro é ma bet é chistr hag é druhégeh é hoari dehon.

Donet e hra chistraerion d'el lakat de gredein é vezè brasoh gounid é chanjein liés er hreuadeu buohed, é vezè brasoh gounid diar prén ha guerh er vuohed eget diar ou léieu, ou Leah ou amonen. Ag en droiad ketan ma kleu Latira ur chistraour é huchal é vè gounid é prenein marhadmat loñned divâk ha doh ou guerhein a pe vent divrangellet, éh anaù reihted ha guirioné lavar en évour.

Latira ne horta ket eih té én ul lezel en amzér de gol. Ag er foériad ketan é ma oeit én hent get er magetan ag é vuohed hag é tistro d'é hent get ur vuoh divâk, get ur hant livr pé deu gounid diar en deu varhad, é son én é sakod.

Beb eil tro é ma bet oeit get é seud koh d'er foérieu aral ha prénet ré mangrellet de zibeurat aveit bout guerhet éndro goudé.

De bep troiad é hounid ataù kant livreu diar é var-

hadeu ha, sel guéh, é tanfoeltrein é hounideu é barlen é Jekon, é pohoné Latira de laret : « Guir mat é ma kaeroh er gounid diar préneu ha guerheu er vuohed eget diar ou léieu, ou leah hag amonen. Ne vè ket a gol é prenein divák de zivangrellat aveit guerhein dibeureit. »

Latira e vourè ag é varhadeu ; é Latiraen ne vourè ket tré ha tré. En eil é l'égilé anehè e garè bras er gounideu, met kañni anehè ne glaskè en diézemanteu, er Latiraen nebetoh hoah eget hé fried.

Ha neoah, get ardeu Latira é ma goasket er Latiraen d'en diézemanteu. Bamdé, ha tèt guéh bamdé, sel pred ma ia de hoérein hé seud, é ma goalauzet d'en tauleu ha d'en diskareu.

Karget é é greu de Latira a vuohed negañinus ha digampen. Adal ma vè klutet er vestréz édan hé buohed, é saù en troèdatereh ar hé barlen, ar hé divréh, ha guéh der huéh, é ma diskaret, astennet ar hé hed ar er guskad teil, leahet hé barlen ha kardellet hé hein !

Latira, a pen dé é prenein é vuohed, ne glask ket sellet na doh toul go, na doh toul bér, na doh si erbet ; adal ma kav geton é hello é vuoh neùé guellat, é hra en oheh dinéhans é varhadeu. Lerh-oh-lerh é ma karget é greu dehon a vuohed diés de hoérein.

Téreïn e hra grons er Latiraen doh hé hreud buohed hag eùé doh Latira. Kerhet e hra en teadadeu étré en deu bried, sel taul ma ta er pred de hoérein pé er hours de foérat.

Latira ne cheleu ket doh hujautereh é Jekon ha

derhel e hra atàu de brenein buohed kalipign de hoérein. Goah der hoah eùé é ter er Latiraen hag é troh tammeu, a vréhad, é deu lagad hé fried. Un droiad ma oè prenet dehi ur vuoh digampennoh eget hañni, é tiskrabel ru ar en dachen dirak en oheh. Brunellat e hra :

— Tuen arnoh ! tré ma vein mé klutet de hoérein hou puoh divergont ha de cherrein hé zauleu troed, pé de cherrein keiniadeu teil, hui e saù hui a gafourch ar hé hein aveit parrat dohti a huinteïn kement, pé aveit cherrein hou lod lammeu de heul geneïn.

Ret e oè bet de Latira senteïn doh é hroah. Start e oè hé fen, heut hé honzeu, ha didruhé hé halon. Tèt guéh bamdé é vezè ret de Latira seùel a gafourch ar é vuoh guinteréz hag ohpen dek kuéh é vezè diskaret ar er guskad tei étal é voéz, astennet èliti, ar é hed, ar bouzélenneu moustret.

En hoari ne blij ket de Latira : d'er foér ketan é ma kaset dehon é vuoh guinteréz ; guerhet é bet hemb gounid erbet hag unan aral prénet én hé léh de zivangrellat. D'en droiad-men é laka é spi de gavet en dotan buoh ag er foér. É ma bet é voéz é laret dehon érauk digérein : « Ne zegaset ket genoh ur huinteréz èl honen pé mé hou stago ar hé hein, hou teu droed ariet édan hé hov.

Ha Latira prenet ur vuoh, en dotan ag er foér. Ér foérier é ma er geu. Buoh neùé Latira e huintè paud goah eget hañni aral ag é vuohed ha seùel e hrè hé diardran paud ihuelloh eget hañni aral. Ag er hetan

goéro é ma bet blonset pen Latira doh en trest, adrest er vuoh. Rak ret é bet dehon seùel a gafourch ar é vuoh neùé aveit parrat dohti a skoein hag a huintein. Arlerh m'é ma bet stoket é ben diù pé ter guéh doh en trest é tarh de vrunellat :

— Tennen hi ér méz, tu ! Rè stréh é er hreu aveit hoariou er huinteréz-men !

Degas e hrér ér méz er vuoh digampen ha paud é ma frankoh de Latira de hoari get é vuoh é huintein hag é seùel hé diardran. Latira ne vè ket mui é ben delahet get trest erbet adrest é ben. Neoah nen da ket grons en treu tré ha tré geton.

Guéh der huéh é ma diskaret ar er bratel ha lam ha lam é ma bannet èl ur sahad toéz. É Jekon e der ru, e hujaut a bedéliad, e gonz a ari hé oheh, dré en deu droed dré zidan kov er vuoh.

Latira ne zihost ket ur grig, énep de gonzeu é voéz. Ret e vo dehon seùel a gafourch ar é vuoh de bep goéro tré betag er foér ketan ha sel nebetan ma vo é lammeu é kav geton é vo guel é dreu. Ha ean enta, haval doh un oén, chomet get é voéz de vout staget é zeu droed édan kov é vuoh, get er greden é vehè doteit er vuoh ha kloareit d'é voéz.

Fari e hrè a vras er heh Latira. Ardeu en ariereh ne blij ket d'er vuoh ha hi skoeit, quintet, chachet, boutet, distaget ha postet d'er pearlam, kerklous èl jau erbet, get Latira ar hé hein.

Méhus, tréhiet, seahet, harz e hra Latira aveit dihoal a goéh hag aveit durhein é vuoh d'er parkeu ha

d'en ivarheu, é léh hé lézel de vonet d'hé fen, dré greiz er vorh, édan deulagad en ol.

Latira ne ziskar ket ; ne vransigel ket : staget mat é é zeu droed ; met ne zisoh ket a zurhein en ahurtet buoh a gemér en hent pras e dréz er vorh tré ha tré, ag ur pen d'er pen aral.

Dallet é d'er véh, a pe huél a bep tu dehon stedadeu tud é sellet dohton ha doh er goapat. Brunellat e hrant ar é lerh de harz er vuoh de bostal d'er pearlam.

Er Meillouz en um gav eùé ar er léh hag é unan gozik é kemér truhé doh Latira, hag ean de huchal arnehon :

— De ven éh et hui, darz pautr ?

— De ven éh an-mé, tu en digedon ! Goulennet en doéré get mem buoh : marsé hi el laro deoh hui : n'el lar ket dein-mé !

LUNETEU

DE

LEN

Er Meillouz e larè, un drioad d'é Veillouzen :

— Kleuet hui, er voéz ; klanù bras é en eutru MÉR.
Merùel e hrei. Dein-mé é ma delé bout mér ar é lerh.
Mé é en eutru MÉR « kreiz. »

— Ia, deoh hui é ma délé bout en eutru mér bras
ar é lerh. Hui é en eutru mér kreiz. Béaba nen dé na-
meit en eil « ajoént. »

— Béaba, darz ! e vo eùé éngorto a vout hanùet
mér. Gorteit hou tro, pautr ! Nen doh ket hui meit ur
mérig bihan ha ne ankoéhet ket éh onn mé er hetan
arlerh er mér. Goustaùet hui, pautr : éh onn mé én
hou rauk...

— Guir erhoalh é. Ha ne hel ket bout en eutru MÉR
bras, rak ne houi ket lén, me heh dén.

Er Meillouz e hra un heij d'é ben hag e lar :

— N'onn ket mé eùé gourdon bras doh el léneréh ha
poéniet é me spered get kement-sé.

— Perak eùé ne lakeh ket hui muioh hou poén a pe
zesken-mé deoh lén ? Nen doh ket bet biskoah oeit
én tu ral d'er « Groézegu » genein-mé.

— Ne oè ket bras me chonj nezé donet de vout en
eutru MÉR. Hag é guirioné biskoah nen dé bet me stum

get el livreu ar goal me mestr-skol ha ne houïè ket é vèchèr... Goah é dein bremen a pen don édan donet de vout mér.

— Béh erhoalh ma houïet lakat hou hanù, reih ha splann

— Er « Porfed (1) » bras ne laka ket guel é hani hag alkent é ma Porfed !

Met me léno mé, darz ! Me léno mé ! Hoah é hellan digol men dihouiegeh. Lén e hrein sur, m'el lar deoh, lén e hrein ! Hag é tein de vout en eutru mér ha hui, hui e vo intron en eutru mér !

« Éh an de brenein ur ré luneteu de lén, darz ! ha getè é lénein. Me gleu laret é laka er réral luneteu de lén ha guélet e hran luneteu get éleih ha getè é lénant... »

Hag er Meillouz dinéhanset ha leuin de laret hoah :

— Ur ré luneteu em bo mé ha me léno mé getè. En eutru Mér e vein-mé ha hui vo hui intron en eutru Mér. Aben dilun éh an d'en Toulchaj de glah ur ré...

Hag er Meillouz oeit d'en Toulchaj de glah ur ré luneteu.

Ha ean de varhatat ur ré :

— Deùeh mat deoh. Eutru. Eutru Méz-kreiz en Touldear onn mé hag abrest é vein en Eutru Mér...

Hag er Meillouz displéget rah é zoéré d'el luneteu, ne vour ket kalz é cheleuet dohton.

— Deit onn-mé de glah ul luneteu de lén.

(1) Prefet.

Er marhadour e fich aveit tennin ha displeg é yarhadoureh.

— Penaus é ma hou teulagad hui ?

— El ré en dud aral, merhat, darz !

— Selleu hir pé selleu ber e hues hui ?

— Ber pé hir, darz ! revé en treu e sellan dohtë.

— Mar dint hir n'int ket ber ha mar dint ber n'int ket hir. Hir pé ber, daù é dein gout penaus é mant aveit rein luneteu deoh e iei dohtë.

Er Meillouz e chom é veg digor geton de sellet doh er marhadour, ha ean eilgiret :

— É tan a spézein deoh, darz ! é mant ber pé hir revé ma vè pèl pé tost en treu e sellan dohtë.

Er marhadour e amzaù nen dei ket de ben a zigor spered er prenour. Dihan e hra ag en aters. Keméret en des luneteu selleu ber ha ean ha lakeit d'er Meillouz er ré e gredè e jaujè doh é oed. Ha ean digoret dirakton ul livr skritur mol get lettrad bras, ré distér ha ré étré en deu.

— Peh ré lettrad e lénet hui ?

— Ré erbet, darz ! emé er Meillouz.

Lakat e hrér dehon ur ré luneteu kriùoh hag er Meillouz souéhet e spéz ne lén ket sted lettrad, na ré vras, na ré kreiz, na ré vihan.

Lakat e hrér dehon ur ré luneteu goannoh eget er ré kreiz hag ataù, e lar er Meillouz, ne hel ket lén.

El luneteu e souéh hag e lusk dibredein. Laret e hra :

— Nen dé ket ber hou selleu hui a pe ne vè kavet

luneteu erbet ér rumad-sé aveit hou teulagad. Un dra splann é de huélet ha souéhet onn ma ne houiet ket hui é ma hir hou selleu.

— Ber e vent eùé a pe vè tost en treu e sellan dohtë..

— Ne vehè ket laret, emé er lunetour garchennet; hir é hou selleu hui.

— Ia, darz ! hir a pe vè ret dein sellet pel.

— Hir int, hemb arvar, a pe nen dint na ber na dal!

— Dal n'onn ket, darz ! met, hoah ur huéh, selleu hir em bè a pe sellan pel, èl en dud aral; hag a pe sellan tost é ta dehè berrat èl ré er réral eùé péchanj !

El lunetour ne zispleg ket hiroh d'er Meillouz. Nen dé ket saüetoh a gleuet é reskondeu. Ha ean ha keméret luneteu aveit selleu hir ha paket ar é fri, ré goann, ré kreiz, ré kriù, ré aveit deulagad hantér dal. Ataù é spéz er Meillouz :

— N'hellan ket lén.

Poah bras é er marhadour get er prenour ha ne hel ket parrat a laret :

— A pe vehè rah er prénerion luneteu haval dohoh hui, é vehè ret dein kaout dek a dud de zarbar dein. Ha deit e vehé hui de vauchal dohein ?

— Bauchal, darz ! ne glaskan ket...

— Ne vehé ket kouchet mat, hui e gleu ?

— Bauchal ne glaskan ket ; luneteu de lén, ne laran ket. Peh bransigel marhadoureh é hou ré hui !

— Peh deulagad en diaul é hou ré hui ?

— Deulagad, darz ! aveit guélet é ma hou marhadoureh hui treu a nitra...

— Treu a nitra ! Treu a nitra ! Sellet hui doh più é konzet, tam huizour, ha n'ankoéhet ket dré beh toul èh oh hui deit de andellat dohein-mé. Kerhet er méz pé èh an de seùel mem botéz édan hou panériad mél!

— A ! darz pautr ! Saüet aveit guélet. Me gav mé genein — hag er Meillouz e skopè ar é zehorn — ne vehen ket pel é lakat saù édan hou pochadig kauh...

Hag er Meillouz trohet get el lunetour :

— Deit, ma huélamb !

Didérein e hra el lunetour un nebed, én arben ne oè meit ur gouspin étal er Meillouz. Taüein e hra eùé aveit chonjal un herrad. Ha goudé ean ha seùel é zeulagad ar er Meillouz ha distillet :

— Met ha gouiet e hret hui lén, en dén ?

— Lén ne houian ket, darz ! Chetu perak éh onn deit d'hou ti de glah luneteu...

El lunetour e darh de hoarhet a végad hag e zistill èl ma hel :

— Désket, ketan, lén, en dén ha n'hou po ket dobér a luneteu.

— A pe houiechen lén, darz ! N'em behè ket dobér a luneteu. Me gavo luneteu ér Poulchaj. Er ré aral e gav; me gavo mé eùé.

Hag er Meillouz oëit arauk én ur chakein :

— Sellet en huizour, me larehè mé é ma bet Béaba é trohein en hent dohein. Met arhoah éh ein d'er Poulchaj de glah luneteu de lén hag en eutru Mér e vein ha ean ne vo ket, darz ! Met en tam huizour-men em laka de gol me amzér doh me has d'er Poulchaj. Forh és em behè bet boutet er goal àèl geton !

UR PERSON

HA

NE VOURÈ KET

AG

EN

ISTR

Bout e oè, én Argoed, ur person ha ne vourè ket dèbrein istr na kregad aral én é di. Ne gavè ket geton é hrent spleit d'en argant e vezè lakeit d'ou frenein.

Bout e oè dehon deu guré saùet ag en Arvor hag, en eskem dehon, e garè bras rah er hregad, bras ha bihan, mât pé divât.

Displijout bras e hrè dehè chonj ou ferson. Laret e hrent en eil d'égilé :

« Ret é el lakat de zèbrein istr...

— El ma tèbr eùé é tiér er ré ral...

— Ou havet e hra huek ha mât...

— Dèbrein e hra anehè é tiér er ré ral... Ou havet mât e hra é guirioné. Sellet e hra doh en argant e vè ret dehon lakat de brenein anehè...

— É ma ret demb hoari un dro dehon, aveit el lakat de gredein é ma marhadmatoh ur pred kregad eget ur pred kig...

A pe vehè gellet el lakat de gredein é vehè gounid dohtè é vehè hoah guèl hun doéré...

— Nitra guiroh ! Met petra obér aveit disoh ?

— Chonjamb ha klaskamb. »

Hag ind, un herrad, chonjet ha klasket, ha kavet.

Davé e hrant d'ou ferson ha d'er personed aral, én amén d'ou hani, ul lihér e houlennè getè de brenein askorn loñned ha kregad mor aveit obér anehè bled de rein d'er iér, eit ou lakat de zovet. Argand kaer e vezè keniget aveitè, drest pep tra aveit er hregad. Ur huéh ataù, bep plé, é vehè bet deit er marhadour d'obér é droiad dré er hornad.

Boémet bras e oè bet er person d'el lihér. Anaùout e hrè marhadizion eskern. Miret e hrè ré é diegeh perhueh mat. Ne anaùè ket prenerion kregad ha pouizein e hra de jedein er briz e vezè keniget aveit er varhadoureh. Ha souéhet bras é bet é huélet éh oè ker kir er hregad divouidet èl er ré lan ha kavet e hra geton éh oè gounid aveiton é prenein kregad biù hag é huerhein er hregad divouidet.

Konz e hra ag en doéré souéhus d'er personed aral ag en ardro. Anzaù e hra er ré-men éh oè bet eùé davéet-ur lihér haval dehè ha ne oent ket bet souéhet d'er henig groeit dehè. Gouiet e hrent a hendaral ne oè ket fal er hregad aveit er iér d'obér ou hlor uieu.

Groeit e oè bet abret mat chonj er person a zivout er hregad divouidet : ou guerhein e hrehè.

Guel é huélè er spleit anehè. É iér e zovè érauk, hemb kregad; kanderhel e hreint hoah de zovet hemb kregad.

Léh e oè dehon enta de zruat é bredeu ha hemb fondein argant, gounid ne laran ket.

Ha ean de hourhemennein d'é geginouréz prenein istr, miskl, bigorned, pelured, bistronked, berniked,

kankred, legestr... ha cherreh perhuéh, én ur bern, rah er hregad e zeï anehè.

Ha, goudé, sul ha pamdé, é vezè, ar en daul, kregad ha kregad hag ataù kregad. Hag er bern kregad divouidet e ledañnè, e ihuélè, un aneh!

É guréion e hoarhè bras get en doéré, beta ken ne oent bet bouneahet ha stamouzet...

Donet e hra er hourz d'er person de glanuat d'é dro get é vañné kregad. Kaer e oè dehon bout é sel a brenerion kregad, ne huélè hañni anehè é tostat, nag er bléad ketan, nag er bléadeu goudé...

ÉMA

FRANSÉZ

ER

VELIN

AUÉL

É ma Franséz ér velin aùel ; kavet e hra hir é amzér, gé, ar blein nuah er mañné; kavet e hra hir é amzér, gé, a hed en dé...

Franséz ne gan ket na ne huitel aveit berrat en amzér ; ne bunel ket én é velin ar dro é sahadeu segal, er sahadeu gaboreu (1), ar dro er gern, er banneu, guen kann er gouélieu anehè, ne gas ha ne zegas ket lost é velin. Kavet e hra Franséz hir é amzér hag aveit en trohein éh a hag é ta, beb eil taul, étré fenestri é velin, de sellet dramùél er hreisnoz hag er hreisté.

Bout e zo labour d'obér ha diamzéret é. Bout e zo pemzek té nen dé ket bet er banneu éh obér en dro, er gern é taktakein, nag er sah, a skrebill doh en toulbled, é lonkein dañné d'obér ur begad bara. Hañni ne labour ér velin nameit el logod e larta èl gôed. Er velin ne labour ket ha rezi dehi de labourat n'en des ket, de du erbet. Bamdé, un droiad héaulen kaer é kreiz en dramùél glas-teur; bamdé, ar en doareuiér, ur grazaden e lonk deur er pouleu, e hesk goahieu ha mammenneu, e chebour en aùél.

tuclen

(1) Boud loñned.

Ne dro ket er velin àùél ar veg er mañné; ne dro ket er velin deur doh diaz er stanken. Bout e zo de honnen labour, labour bras ha diamzéréet eùé. Bout e zo sahadeu gunéhtu, sahadeu gaboreu é hortoz bout mâlet hag ou zro ne dosta ket. En deur, lonket d'en héaul, ne len ket.

Bout e zo labour d'en diù velin, dastumet ha tolpet. Nen dé ket mui ret de Franséz ridek ar er mézeu de glah sahadeu. Degaset e vent dehon a hentad, bamdé.

Néhanset é Franséz én é velin àùél. Pegours é vo mâlet er forniadeu dastumet d'er lué ha d'en diaz? De du erbet ag en dramùél ne huél ket rezi erbet na de hlaù, na de àùél aveit en treno.

Rekin é Franséz. Garchennet é de glemmeh pam-diek en dud e vè é tonet, a hentadeu, de darh en dé ha de houbañner-noz, de glah pen d'ou sahadeu gunéhtu ha forniadeu.

Get tro en héaul é sour Franséz de rekinat én ur chonjal é degoéhadenneu er glemmerion e vo, tuchant, hoah, é tonet de dorrein é ben dehon.

Ha dré bep taul, é lar d'é sant :

« Fal é hoah en treu genein hiziù. Ne veint ket guel arhoah. Krazaden atañ ar grazaden; amzér marù goudé amzér marù, séhour arlerh séhour... »

« Ha tuchant, hemb arvar, érauk en noz, é tei hentadeu goazed, groagé, de dorrein me fen dein, èl bamdé, a houdé diù suhuniad, én ur huitellat dein é vè diañnéz ag ou sahadeu gunéhtu ha segal.

« Petra obér? Aveit mâlein é vè ret kavet deur pé

àùél ha n'hellan ket obér nag unan nag en aral. Veudet e vè hur penneu d'en diaz; veudet e vent d'er lué.

« Déh devéhan é ma bet boaret me Marion de cher-peu moéz Kroézegu, un anderùiad dohtu. Ha ne vehen ket souéhet é huélet Kroézegu é seùel, dumen, de hoari en dal dein én arben d'é forniad.

« A! émen é ma oeit en amzér ma vouré er melinér é huélet tud, a hentad, é tonet, étaldon, de zoéréatellat, de zeverral, de gañnal ha de laret kaer... »

Ha Franséz de bunellat ag ur fenestr d'un aral, de sellet, a bep tu, de dorrein er prederi hag en doujans e sour de hoaskein arnehon é chonjal ar guédelleu en dud e zeï ar é dro, érauk en noz.

Obér e hra un dramsel de du er hreisté ha ean ha darzegennet :

« A! é ma Kroézegu é tonet de harchennat dohein d'é dro. Penaus é tiovérein mé ag er glep Kroézegu? Na bout é ma unan a benneu bras er Méri, é ma seih kuéh disperetoh eget me jau, dal é zeulagad... »

« A! pegours é rido en deur? Pegours é huého en àùél aveit ma hello en dén bout didrous ha disafar doh en dud? Pegours é hellein-mé diovér ag er pen ma-luan dal Kroézegu? »

Ha Franséz de chonjal téhein érauk. Rè zévéhat é. Hag é ma ret dehon chom de gleuet lostad Kroézegu.

« Ret é kavet bara barh en tiegeh, mesteget! Aveit kavet bara é vè ret kavet bled, mesteget! É ma me sahad forniad ér velin àùél, a houdé diù suhuniad, mesteget! É ma ret er mâlein, mesteget! »

Eriadeu é kandalh Kroézegu de ziskan é lostad, é konz ag er boén e vè é vagein er foénerion, e vo é vagein er véderion, dornerion, hemb disoh de huélet ne vè ket gellet malein hembdeur pé àùél.

Hag en oheh Kroézegu ne gonz ket a vonet d'é hent. Franséz er malour e gandalh, ean, de glah penaus obér aveit dijablein anehon.

Skuéh é doh er hleuet é takoniat dehon : « É ma ret kavet krampoch, mesteget ! é ma ret kavet bara, mesteget ! Mâlet d'en diaz ha d'el lué ar un dro. »

Skuéh é Franséz er malour é tispleg dehon ne rid ket en deur d'en diaz, ne huéh ket en àùél d'el lué. Skuéh é doh er hleuet é tivegein : « Groeit hui deur ! Groeit hui àùél. »

Ha Franséz distillet dehon :

« Kleuet hui, Kroézegu, groeit hui àùél hag éh an mé de valein. Tré é hou kelloud hui d'em hani mé. Unan a bautred vras er méri oh hui, arlerh er Béaba, er Meillouz hag ur Fichédoul pé deu. Tré é hou kelloud hui d'em hani mé; groeit hui àùél !

« Sellet hui, Kroézegu, d'en diaz, er mitin-men, arlerh ma oè bet davéet get me moéz, déh d'anderù-noz, hou moéz hui d'obér deur barh el lén, é léh me moéz-mé, é ma bet malet ur sahad gunéhtu er mitin-men.

« Tré é hou moéz hui d'em hani-mé de greskat deur el len.

« Tré e veet hui dein-mé d'obér, ém léh, àùél de valein.

« É ma bet hou moéz hui, é lakat de droein er velin

d'en diaz; groeit hui, d'hou tu, àùél de droein er velin-men hag é vo mâlet hou forniad hui érauk saù-héaul. Labouret hui a dal d'er banneu; éh an mé én diabarh de eùéhat doh er gern hag er maéneu mâl... »

Ha Kroézegu arauk, hemb difronkal. Nen dé ket ag er ré « hanian » anehon. Neoah ker bras é en tam en des staget Franséz dohton, ma kav guel gortoz glaù hag àùél en néan aveit mâlein é sahadu, eget derhel de dorrein pen er meliné.

IHUÉL

É

DREU

Bout e oè ur person hag e oè é chom geton, én ul lod, ur garabasen hag un niéz.

Un dén mat e oè er person, met ne gavè ket bamdé é amzér gaer get en diù hroah. Er garabasen e oè amoèdet get andelleu er spierézed, pé ténerézed kar-teu, hag en niéz get en hoant diméein.

A viskoah é larér ne vè ket tuet er bersoned de zesaù niézed. Hennen, é guirioné, ne oè ket tam erbet. Diar en ol dreu é vezè cheleuetoh er garabasen egeton. De drihuéh vlé éh oè amoèdet dal er plah de bredegeu er gegineréz e zivout er spierézed, ha kredein e hrè sonn èl d'en Aviél de gement tra dal e larent.

Diar en ol, é kredent treu hé friedeleh. Kir bras é bet dehi ; ihuin bras é bet geti bout bet um amoèdet get andelleu er garabasen é léh cheleu doh konzeu fur er person, hé iondr.

Donet e hra, un dé, ur spieréz de di er person ha distill e hra hé zreu de beb unan ag en diù blah. Plija-dur e oè getè ou diù é kleuet ou doéré. Spizet e oè bet d'er plah niéz, é timéehè d'un dén ihuél é dreu.

Penaus ne vehè ket bet en niéz é vourein ag en doé-ré ? Éh oè én oed de ziméein. Treménet e oè hé seitek vlé ha kroget en hé zrihuéh. Hoanteit e oè geti prie-

dein hag en ol e anaùè hé hoanteu. Konzet e vezè dehi ag ur pried ihuél é labour, de laret é un dén dishaval doh en dudigeu keh. Perak nen dehè ket plijet dehi en doéré ? Émen é ma er plah ne vè ket digor bras hé deulagad aveit kavet ur galant dibar ?

Abrest é ma bet er galanted é verùein én dro d'er plah ; bout e oè ré ag hé houchigeu, rah mechérerion ag er vorh, e rekè labourat aveit biùein. Ne zijaujent ket dohti. Er iondr ne gavè nameit mât de laret anehè ha peb unan anehè e blijè dehon tostik èl un aral.

En niéz, hi, e oè brasoh hé deulagad eget ré hé iondr ha ne sellè ket dohtè : ne oent ket ihuél erhoalh aveiti.

Ne cheleuè ket doh alieu fur dén erbet ; doh ré hé iondr naket, nameit doh amoèdaj er garabasen e zalhè de huitellat é rekè priedein d'un dén ihuél é dreu.

Bléadeu ha bléadeu é kandalh de glouérat kerh d'hé galanted, ha peb unan ag er ré-men e gavè é hani get bihannoh a andelleu, é léh aral, hemb deval nitra.

Dilézet e oè en niéz get galanted er vro ha tenaù e oè er ré a zianvèz e zè de huélet er plah tréhoantek.

Ardro hé zregont vlé, é ta deu pé tri pautr kripennetoh eget er vechérerion ketan. Mât, ohpen mât, guel, ohpen guel, e oent aveiti. Er iondr e gavè geton éh oent rè ihuél aveiti.

Get é furnéh ne arvarè ket a zispleg d'é niéz é vè guel karanté leih un dorn eget dañé leih ur forn. Er plah ne sellè ket doh er halanted bras-men ha d'er iondr é larè : « Ihuéloh ! ihuéloh ! ihuéloh ataù !...

— Met plah, emé er iondr, get più é ma hou chonj hui ? get mab ur roué benak ?

— Mar bè karet, me iondr.

— Nezé é hellet gortoz, en niéz. »

Ret e oè bet dehi gortoz.

Goudé bout bet groeit, kehet amzér, goap ag er halanted distér, ag er ré vras, é ma bet hi goapeit get en ol de hortoz mab ur roué.

Èl ma nen dè ket mab ur roué d'hé hlah, éh oè bet ret dehi dremsellet izéloh, aveit torrein hé hoant de ziméein.

Rak, get en oed, hé hoant de ziméein ne nebetè ket ; kreskat a vras ne larér ket.

Ha hi de zavé darboderion d'hé zro, dumen ha duhont ha hi ha kavet mab ur héré boteu lér, ha kéré boteu lér ean eùé.

Ne zisplij ket en doéré de zén erbet ; na d'er iondr e gavè er pautr éjaujapl doh é niéz, na d'er plah e dorrè alkent hé hoant de gavet ur pried, na d'er garabasen e larè éh oè ur galant ihuél é stu, rak ma labourè én ur ganbr d'el lué.

Ur suhuniad benak goudé priedeleh en niéz é varùè klohour er barréz hag éh oè bet lakeit pried en niéz én é léh.

Er garabasen e strimpè get el leuiné ha hi e huchè :
« Deit e oè er huirioné get en déneréz karteu : ihuél é é dreu, ihuél é labour, ihuéloh eget labour hañni ér barréz !...

ER VOÉZ

DIFISTUR,

PENNAUS

É REK

HI BOUT ?

É ma bet er Meillouz Digidon éh obér un droiad én Toulchaj. Deit e zo geton doéréieu, chistr ha séhed.

É tonet é beg borh en Touldoar é lar d'é sant :

« Darz! ur sam chistr e zo deit genein; un diskuéh e zo ret dein rein dehon. Taget onn d'er séhed : ret é dein en torrein. Doéréieu éh onn bet é kleuet; ne hellan ket ou goarn genein.

« Tusamb, darz men dén! trema tavarn Latira. Ihuélik é hoah en héaul duzé ha ne huélan ket eùé rezi de stéren er Hemenér.

« Tusamb, darz! de zihernein men diùeskér get un diskuéh, de dorrein me séhed ha de zidagein men goug, de voemmein Latira get danevel doéréieu pautred vras en Toulchaj. »

Tavarnet é er Meillouz ha Latira adâl en eil d'égilé, chistr morliùet étrézè ou deu.

Katar e hra er Meillouz, èl ur iar de gourz Malardé.

« Kleuet hui, darz Latira! Kousteléet hui dohein ne houiet ket hui doh più ha petra é rek er voéz difistur bout haval pé dishaval? Kousteléet hui un droiad chistr, .. kant troiad chistr! ur bimpad chistr hoah guel, darz Latira! Ne houiet ket hui?... »

Latira ne laka ket her de gousteléin doh er Meil-louz. Anzaù e hra è ma kollet. Datouillat e hra :

« Un droiad chistr? Ia, tu, en Digidon. Kant troiad? Ne gousteléan ket dohoh hui, tu! Nebetoh hoah ur bimpad, tu! Un droiad ha nitra ohpen...

— Ur bimpad, darz Latira! pé nitra...

— Tu en Digidon, kleuet hui : ret é dein-mé pre-nein me chistr ha ne brenan ket mé chistr d'en doné-zonat get ardeu pautred kér. Éh oh bet hui, tu en Digidon, én Toulchaj hiziù. Nen dan ket mé de hoari doh pautred kér. Getè éh oh bet hui é kleuet hou toé-réieu...

— Eañn, darz Latira! Cheleuet hui en doéré, penaus é ma bet hag éh onn mé bet doh en diskein :

Oeit e oen re hreisté-men, darz Latira! de davarn en « Tok-Ru » de zinañnein mem boelleu ha de dorrein me séhed eùé ar un dro. Ha, duzé, bout e oè deu lapous dén é loskein un tam butum aveit disah ou méren hag é teviz en eil doh égilé aveit berrat en amzér.

Hag unan anehè, darz Latira! blèu ru dehon, darz! distillet d'égilé : « Kousteléet hui dohein, pautr, ne houiet ket hui, er voéz difistur doh più ha petra é rek hi bout haval ha dishaval. »

« Kleuet, é vebeil en aral, nen don ket mé ur boh de zihustellat. Spézet dein hou toéré hag un droiad « kamo » e béein deoh. Ne gollein ket, mar gellan, goudé, difisturat me « hani »-mé get déskereh hou toéré. »

Hama, darz Latira! kredet mat é sebouten-mé men

sañn

diskoharn de cheleu un doéré ker kaer ha ker mât. Bout e zo ur bochad treu, e chonjen-mé eùé, de éañnat é me Jekon aveit hé difisturat...

— É me « hani »-mé eùé, tu en Digidon! Un droiad chistr e béein deoh hui mar bè mât hou toéré, tu!

— Biskoah guel! darz Latira! Biskoah braùoh! biskoah guiroh...

— Hama, tu en Digidon! hui hou po hui hou troiad chistr...

Met hui, petra éh oh bet hui é péein de bautred en Toulchaj?

— Mé, darz! met nitra! Perak é vehen mé oeit de béein dehè? Ne gonzent ket dohein-mé. Ne sellent ket dohein mé! N'ou atersen ket mé! Ne hren ket mé van a cheleu dohtè ... Ne zélien mé nitra dehè ha oeit onn me hent hamb bout péet troiad erbet dehè.

— Hama! tu en Digidon! ne béein ket mé troiad erbet deoh hui eùé...

— Hola! darz Latira! dishaval é hou toéré hui doh me hani-mé. Éh oh bet hui é hratat un droiad ha hui hé féo pé... huit! ne laran nitra!

— Ho! a bouéz un droiad, ne sellan ket ken tost. Kerhet geti, tu!

— Hama! darz Latira! chetu me fautr blèu ru dis-pléget er loden getan ag é zoéré :

« Er voéz difistur », e zistill ean, « e rek bout haval doh orloj bras en iliz, doh ur maligorn, doh en dason... »

Er pautr kër cheleuour, darz! e chom boémet ha mé eùé; ne gomprennè ket en doéré na mé naket.

— Na mé ker bihan, tu! ha boémet onn èloh hou teu.

— Kanderhel e hra er pautr blèu ru de zispleg é zoéré :

« Er voéz difistur e rek bout dishaval doh orloj bras en iliz, doh er maligorn ha doh en dason... »

Ne arvaret ket a gredein, darz Latira! é sourvoé-mamb, er pautr kër ha mé, de zisplégu er blèu-ru. En doéré ne splannè ket muioh, tam erbet, get en eil displégad.

— Nann, tu en Digidon! mé e gav mé genein é tis-planna kentoh.

Laret e hra er pautr-kër d'é zihustellour blèu ru :

« Ne huélan ket mé spés én hou toéré. Splanneit hou treu. »

Hag er blèu ru de zilui é dreu :

« Er voéz difistur, e zistill ean, e rek bout haval doh orloj bras en iliz e vè éañ é dreu én ur obér pep tra d'é gourz... d'é gourz èl ma son en orloj en ériéu... »

— Ha! tu en Digidon! chetu ur huirioné kaer! pep tra d'é gourz! lein, mérén, koén, labour, kousked... Éh an mé de bredeg el lézen d'em « hani »-mé! Rah en treu d'ou hourz...

— Ha mé eùé, darz Latira! Met, cheleuet hui :

« Er voéz difistur », emé mem blèu ru, « e rek bout dishaval doh orloj bras en iliz; ne rek ket bout é torofnal, barh én hé ziegeh, aveit bout kleuet a gant lèu get en o!... »

— Tu en Digidon! kaeroh pé kaer ha guiroh pé guir é ta é dreu get er pautr blèu ru. Un droiad muioh e bécin deoh.

— Cheleuet hui, darz! kandalh doéré men dén :

« Er voéz difistur e rek bout haval doh er maligorn hag e chom dalbéh én dro d'é di pé abarh. »

— Mât tré! mât tré! tu! Met er maligorn petra é ean? Laret hui dein petra é? Marsé é huélein spésob én doéré.

— Ret é bet eùé d'er blèu ru spésat petra é er maligorn. Hama! darz Latira! er maligorn e zo bigorn en Argoëdiz...

— O! en tûed! Pep plé é touzant rah me hauligeu ha... treu aral. Met, guir é, ne vè ket kavet é ridek pèl azoh é di ha, doh en distéran rezi a zroug, é ma er milon én é doulplouz, ardran é drezeu. Mât é en doéré aveit ur voéz, tu!

« Ret e vè d'er voéz difistur bout dishaval doh er maligorn », e zisplegè me lapous blèu ru. Ne rek ket lakat rah dañé hé ziegeh ar hé hein...

— Nag ar hani hé merhed, tu!

— Taùet hui, Latira, ha cheleuet...

« ... Nag ar hani hé merhed, èl er maligorn », èl ma larè me lapous blèu ru... pé hui kentoh.

— Tu en Digidon! chetu un doéré braù, kaer ha guir. Un dornad dein, tu! Un droiad chistr ohpen hou po hui hoah. Met lézet me « hani »-mé genein, get buhégeh er maligorn, tu!

— Me « hani »-mé ne gollo ket nitra get hou « hani » hui.

Met cheleuet hui, darz Latira ! lostad doéré me labous blèu ru.

Laret e hrè ohpen :

« Ur voéz difistur e zo ret dehi bout haval doh en dason : konz a pe vè aterset ageti... »

— Ia, tu ! jaujapl é...

— Taüet hui ' ta, darz !...

« Met ret é dehi bout dishaval doh en dason », e spézè mem blèu ru, « ne rek ket anehi, èl en dason, bout aheurtet de zistill er gir devéhan a pe saù tabut. »

— Ha ! tu en Digidon ! chetu er huirioné kaer ha splann. Rah é rekehè er groagé bout haval, tré ha tré, doh en dason. Bebeilat a pe vè ret, ha teüel é léh tabutal. Chetu ur huirioné guir ! Teüel é léh temal ! Teüel, teüel hag ataù teüel...

Un droiad chistr ohpen e béein hoah deoh hui, tu en Diegdon ! ha ne vo ket ihuin erbet genein d'em fedér troiad chistr, mar gellan, get hou toéré, difisturat me « hani » un tammig benak. »

Ha Latira de graùat é ben ha de laret get un huañ-neden hir :

« Met, met, tu en Digidon ! bras ha hir e vo me labour ardro me « hani »-mé érauk ma tein de ben anehi.

— Darz Latira ! ne vo ket brasch na hiroh eget me « hani »-mé.

Met ahoel, n'em es ket mé fondet blank erbet é péein troiadeu aveit bout desket.

Bras ha hir e vo hul labour, e laret hui, darz Latira ! met chetu kavet dein-mé en tu d'en divrazein ha d'er berrat...

— A ! tu ! konzet...

— A pe dehemb de gavet er person ha d'er houvi de obér, pep sul, é bredeg diar en doéré ; ne gavet ket genoh é vehè, ur bochad, ésoh demb-ni hun deu kas hul labour de ben ?

— É guirioné, tu !

— Damb de gonz dohton aben, darz ! ha, marsé, hur bo ni hoah un droiad chistr benak geton !

— Difurat e hra hou chonj hui, tu ! Oeit é er person de gousket. Damb-ni eüé. Goudé é laboureemb, get doéré hou pauvr blèu ru, aveit difisturat hur groagé, aveit obér anehè moézi haval doh orlojeu, maligorned ha dasoncu...

TAULEN

DANNÉ

EL

LIVR .

MEN

<i>BOURAPTED EN TIEGEH.....</i>	1
<i>HAMA, EN EUTRU PERSON, O GÉ LANLI, LONLA !.....</i>	7
<i>PIPI GARAUD.....</i>	19
<i>PARDON ALBAN ER HEMENÉR.....</i>	31
<i>KEMENÉR HA FALHOUR.....</i>	41
<i>« MENAMMEREH » MINOURIG KERVOTÉZ.....</i>	49
<i>MINOURÉZ KERVOHON.....</i>	61
<i>KRAMPOÈHERÉZ, KAH HA KEMENÉR.....</i>	71
<i>ARAUK, TURON ! ARDRAN, FANCHON !.....</i>	85
<i>LANLIRON MORILONNET GET UN TOULLAD..</i>	95
<i>NA TUEM NA BERUIDANT.....</i>	105

DARBODEREH EN NENDELEG.....	109
PIPI LATIRA É PÉARLAMMEIN AR GEIN É VUOH	135
LUNETEU DE LÉN.....	143
UR PERSON HA NE VOURE KET AG EN ISTR..	151
É MA FRANSEZ ÉR VELIN AUÉL.....	157
IHUÉL É DREU.....	165
ER VOÉZ DIFISTUR PENNAUS É REK HI BOUT?	171

PERMOULLET
AR HOASKERELLEU DIHUNAMB
D'EN 21 A VIZ IMBRILL 1933
STÉN ER BAYON
MESTR MOLLOUR